

17. Huoltotoimi

Huoltolautakunnan kertomus¹⁾ Helsingin kaupungin yleiskunnallisen huollon hallinnosta v. 1947 oli seuraava:

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Huoltolautakunta on kertomusvuonna edelleen kiinnittänyt keskeistä huomiota jo edellisen vuoden toimintakertomuksessa esitettyihin pyrkimyksiin varsinaisen huollon saajiin kohdistuvan huoltotoiminnan saattamiseksi mahdollisimman tarkoituksenmukaiseksi sekä toisaalta virastotyön yksinkertaistamiseksi. Tällöin on nimenomaan pyritty eri tavoin, mm. ylemmille viranomaisille tehdyin lukuisin esityksin, parantamaan ja kehittämään lautakunnan alaisen laitoshuollon tasoa ja tehokkuutta. Kauaskantoisimpana toimenpiteenä tässä suhteessa on pidettävä kaupunginhallitukselle tehtyä ehdotusta kunnalliskodin laajentamisesta vanhainkotosastoja varten rakennettavien erillisin rakennuksin sekä eräistä järjestelyistä kunnalliskodin nykyisissä rakennuksissa. Virastotyön alalla suoritetuista toimenpiteistä on mainittava, paitsi eräiden henkilöiden raittishuollosta ja siirtoväen huollosta huoltolautakunnalle aiheutuneiden uusien tehtävien mukauttamista virasto-organisaatioon, eräiden tilastotöiden yksinkertaistaminen ja supistaminen, henkilöasiakirjavihkojen arkistoisemisessa suoritettut parannukset, viraston työssä käytettyjen lomakkeiden rationalisointi ym. Lisäksi voidaan vielä mainita huoltoviraston ja eräiden muiden viranomaisten yhteistoiminnan tehostamiseksi suoritettut järjestelyt.

Huoltolautakunnan toimintaa koskevista säännöksistä on mainittava, että lautakunnan alaisten viranhaltijain johtosääntöön teki huoltolautakunta päätöksellään lokaan 10 p:nä eräitä muutoksia, joista lautakunnan tärkeimpiä päätöksiä käsittelevässä luvussa tehdään tarkemmin selkoa. Yleisistä huoltolautakunnan toimialaan liittyvistä, kertomusvuonna annetuista lainsäädännöksistä olivat tärkeimpiä mm. helmikuun 7 p:nä annettu laki köyhäinhoidollisesta kotipaikkaoikeudesta eräissä tapauksissa, helmikuun 7 p:nä ja joulukuun 30 p:nä annetut lait alkoholistolain väliaikaisesta muuttamisesta, samoina päivinä annetut asetukset alkoholistien määräämisestä yleiseen alkoholistihuoltoon, toukokuun 3 p:nä annettu laki juopuneina tavattujen henkilöiden raittishuollosta eräissä tapauksissa, elokuun 28 p:nä annettu valtioneuvoston päätös siirtoväen huoltotehtävien siirtämisestä eräissä tapauksissa kunnallisten huoltoviranomaisten hoitettavaksi, joulukuun 19 p:nä annettu laki työntekijäin tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen korvausten korottamisesta, joulukuun 30 p:nä annettu laki siirtoväen huoltotehtävien hoitamisesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta sekä samana päivänä annettu laki työtävieroksuvien henkilöiden määräämisestä työhön tai erikoistytölaitokseen annetun lain muuttamisesta. Näiden lisäksi on mainittava valtioneuvoston päätökset yleiseen alkoholistihuoltoon määrättyjen hoidosta huoltolassa sekä heidän hoito- ja matkakustannuksistaan ja irtolaisten työlaitoshoidon päiväkustannusten määräästä. Sosiaalihuoltoa yleensä koskevista, huoltolautakunnan toimintaan välillisesti vaikuttavista säännöksistä olivat huomattavimmat laki eräiden sotainvaliidien ja heidän sekä sotatilan aikana kadonneiden ja kaatuneiden omaisten väliaikaisesta huollosta, vastaavine asetuksineen, laki sotainvaliidien työhuollosta annetun lain muuttamisesta, laki

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:ltä 1949.

perhelisälain muuttamisesta, sekä valtioneuvoston päätökset perhelisälain toimeenpanosta, invalidihuoltolain täytäntöönpanosta, perheellisille sotaleskille annettavista sairausavustuksista, ammattiopintojen avustuslain täytäntöönpanosta sekä äitiysavustuksen suuruuden vahvistamisesta.

Yhteiskunnallisen huollon kaupunkikunnalle aiheuttama rasitus pysyi edelleenkin samalla suhteellisen edullisella tasolla kuin neljänä edellisenä vuonna. Tämä johtui ennen kaikkea siitä, että kaupungin asukkaat joutuivat turvautumaan köyhäinhoitoon varsin vähäisessä määrässä, vaikka tilastonumerot tässä suhteessa hieman nousivatkin edellisestä vuodesta. Joitakin numeroita mainitaksemme oli köyhäinhuoltolain nojalla välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaislukumäärä 8 385, mikä tiesi 279 henkilön eli vain 3.4 %:n lisäystä edelliseen vuoteen verraten. Sanotusta kokonaislukumäärästä oli varsinaisten avunsaajien luku vähentynyt 5.4 %, kun sitä vastoin tilapäistä avustusta — alle 2 500 mk:n suuruisia kotiaavustusta — saaneiden lukumäärä oli noussut lähes kolminkertaiseksi. Tilapäistä avustusta saaneiden lukumäärän suureneminen on pääasiassa johtunut siitä, että se vuotuisen avustuksen määrä, jota tilastossa on käytetty rajana varsinaisten ja tilapäisten avustettujen välillä, oli kertomusvuonna sosiaalisen tutkimustoimiston määräyksestä korotettu aikaisemmasta 500 mk:sta hintatasoa paremmin vastaavaksi 2 500 mk:ksi. Neljää edellistä vuotta lukuunottamatta edusti välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaisluku alhaisinta arvoa v:n 1924 jälkeen. Köyhäinhuoltorasituksen aallonpohja jatkui siten edelleen, kuitenkin hitaan nousuvaiheen jo näkyessä siinä.

Viimeisen kymmenen vuoden ajalta ovat välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuiset lukumäärät sekä heidän prosentuaalinen osuutensa kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä väestöstä seuraavat:

Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta	Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta
1938	16 141	5.3	1943	7 672	2.3
1939	16 053	5.1	1944	6 768	2.0
1940	16 657	5.2	1945	7 049	2.1
1941	14 424	4.5	1946	8 106	2.2
1942	9 554	2.9	1947	8 385	2.2

Niinikään on huoltolautakunnan työtupiin otettujen työntekijäin määrä ja heidän yhteenlaskettujen työpäiviensä summa jatkuvasti ollut sangen alhainen. Sitävastoin nousivat sekä irtolais- että alkoholistihuollossa olleitten lukumäärät korkeimpiin arvoihinsa koko irtolais- ja alkoholistilakien voimassaoloaikana. Niistä uusista huoltotoimen alaan kuuluvista tehtävistä, jotka lautakunta kertomusvuonna on saanut suorittaakseen, juopuneina tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa annetun lain sekä siirtoväen huoltotoimintaan kuuluvien tehtävien täytäntöönpanossa, viimeksi mainittujen siirtyessä lokakuun 1 p:stä lukien huoltolautakunnan hoidettaviksi, on lautakunnalle aiheutunut menoja ainoastaan hallintokulujen muodossa.

Huoltotoimen kustannuksista voidaan mainita, että bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 60.6 milj. mk tehden kertomusvuonna 212 959 262 mk.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano, kokoukset, kirjeenvaihto

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 12 jäsentä ja 12 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisjäseniä oli vastaavat määrät. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Jäsenet:

Järjestösihteeri V. Porkkala
Insinööri F. Kreander
Leikkaaja L. Heinonen

Varajäsenet:

Autonasentaja E. Nurminen
Pastori F. Fernström
Toimitussihteeri Selma Niemimaa

Jäsenet:

Ompelija E. Tilli
 Filosofian maisteri M. Borg-Sundman
 Rovasti F. E. Lilja
 Filosofian maisteri J. Saukkonen
 Terveysisä M. Boman
 Tullivartija S. Lindroos
 Kirjaltaja I. Mattila
 Rouva S. Saveri
 Pankinjohtaja V. Sipi

Varajäsenet:

Toimitsija M. Romberg
 Varatuomari I. Sahlan
 Kauppatieteiden kandidaatti A. Puukari
 Toimitusjohtaja S. Saarinen
 Liittosihteeri H. Bjurström
 Tullaaja H. Enberg
 Pianoteknikko J. Virtanen
 Luennoitsija A. Rinne
 Filosofian maisteri A. Linko

Lisäjäsenet:

Siivooja A. Syrjälähti
 Levyseppä H. Kumpulainen
 Toimittaja O. Rikberg
 Teologian tohtori V. Päivänsalo
 Varatuomari M. Olsson
 Tarkastaja M. Björklund
 Rehtori H. Blomqvist
 Tullipäällysmies A. Forsström
 Rouva A. Appelberg
 Puhtaanapitotyöntekijä E. Hintikainen
 Rouva E. Niklander
 Toimistosihiteeri M. Tamminen

Varalijäsenet:

Pankkivirkailija A. Lindström
 Rouva V. Pessi
 Kappaompeija L. Pyykkö
 Kansakoululääkäri E. Alho
 Huoltojohtaja R. Orava
 Ekonomi S. Visapää
 Kansakoulunjohtaja K. Saltzman
 Rouva L. Sjöblom
 Sairaanhoitajatar V. Stenius
 Liikkeenhoitaja U. Merilinnä ¹⁾
 Konttoristi E. Lankinen
 Filosofian maisteri O. Suominen

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Porkkala ja varapuheenjohtajana jäsen Kreander.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu 5 valvontapiiriin ja kukin kahteen alueeseen. Alueiden valvojina alla mainituissa alueissa toimivat seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet:

Ia jäsen Saveri
 IIa jäsen Boman
 IIIa jäsen Lilja
 IVa jäsen Saukkonen
 Va lisäjäsen Kumpulainen

Ib lisäjäsen Päivänsalo
 IIb lisäjäsen Hintikainen
 IIIb lisäjäsen Rikberg
 IVb lisäjäsen Niklander
 Vb jäsen Lindroos

Osastot ja jaostot. Kaupungille vahvistetun huolto-ohjesäännön mukaisesti huolto-lautakunnassa jatkuvasti toimii neljä osastoa: hallinto-osasto, köyhäinhuolto-osasto, irtolaishuolto-osasto ja alkoholistihuolto-osasto.

Hallinto-osastoon kuului lautakunnan puheenjohtaja Porkkala puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Kreander varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä muiden kolmen osaston puheenjohtajat, nimittäin huoltotoimen toimitusjohtaja köyhäinhuolto-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa ja apulaisjohtaja Toivola irtolais- ja alkoholistihuolto-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa sekä jäsenet Lilja ja Mattila valittuina.

Köyhäinhuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä jäseninä köyhäinhuolto-osaston jaostojen varapuheenjohtajat, nimittäin Boman, Heinonen, Lilja, Lindroos, Saveri, Saukkonen, Tilli ja Sipi, joista viimeksi mainittu osaston varapuheenjohtajana.

Huolto-ohjesäännön mukaan huoltolautakunta jakoi osaston vuoden alussa 9 jaostoon. Näistä jaostot I—VI käsittelivät kaupungin alueella oleskelevien köyhäinhuoltoanomuksia ollen kullakin oma rajoitettu alueensa kaupungista hoidettavanaan, lukuunottamatta VI jaostoa, joka ratkaisi huoltolaitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vailla olevien muutakin köyhäinhuoltoon koskevat anomukset katsomatta siihen, missä kaupungin osassa ja piirissä asianomainen asui. Kussakin jaostossa toimi puheenjohtaja.

¹⁾ Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan tammikuun 8 p:nä vapautta pyytäneen Merilinnan tilalle vaatturi G. Nymanin.

tajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Saveri ja lisäjäsen Päivänsalo, toisessa jaostossa jäsen Boman ja lisäjäsen Hintikainen, kolmannessa jaostossa jäsen Lilja ja lisäjäsen Rikberg, neljännessä jaostossa jäsen Saukkonen ja lisäjäsen Niklander, viidennessä jaostossa jäsen Lindroos ja lisäjäsen Kumpulainen sekä kuudennessa jaostossa jäsen Heinonen ja lisäjäsen Blomqvist.

Seitsemäs jaosto käsitteli ulkokunnissa avustettujen helsinkiläisten korvausasioita koskevat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana toinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Tilli ja jäsenenä lisäjäsen Björklund.

Kahdeksas jaosto päätti asioista, jotka koskivat täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuunottoa sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta määrättyä sekä varapuheenjohtajana jäsen Sipi ja jäsenenä lisäjäsen Olsson.

Yhdeksäs jaosto käsitteli kodinperustamislain lain mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Borg-Sundman ja jäsenenä jäsen Mattila.

Irtolaishuolto-osastoon ovat kuuluneet puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättyä sekä valittuina jäsenet Boman ja Saukkonen, edellinen varapuheenjohtajana, ja lautakunnan lisäjäsenet Syrjälähti ja Tamminen. Irtolaishuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä ja yleisvalvojina ovat toimineet lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Boman, Saukkonen, Syrjälähti ja Tamminen.

Alkoholihuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättyä sekä jäseninä lautakunnan jäsenet Sipi ja Lindroos, edellinen varapuheenjohtajana, ja lisäjäsenet Niklander ja Appelberg. Alkoholihuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä, jossa yleisvalvojina toimivat lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Sipi, Lindroos, Niklander ja Appelberg.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin kuuluivat seuraavat henkilöt:

kunnalliskodin johtokuntaan puheenjohtajana Lilja, varapuheenjohtajana Heinonen ja jäsenenä Blomqvist sekä varalla Puukari, Niemimaa ja Saltzman;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Mattila, varapuheenjohtajana Borg-Sundman ja jäsenenä Orava sekä varalla Virtanen, Sahlan ja Olsson; sekä työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Tilli sekä jäseninä Saveri, Visapää ja Forsström.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa oli rahatoimenjohtaja E. von Frencckell, hallinto-osastossa kaupunginhallituksen jäsen U. Väre sekä köyhäinhoito-, irtolais- ja alkoholihuolto-osastoissa kaupunginhallituksen jäsen J. Kivistö. Jaostoissa ja huoltolaitosten johtokunnissa edustivat kaupunginhallitusta seuraavat vuosijäsenet: jaostossa, joka päättää täyden köyhäinhoidon varaan joutuneiden omaisuuden haltuunottoa ja sen käyttämistä hoidon korvaamiseen koskevat asiat, kodinperustamislainajaostossa sekä samoin kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnassa ja huoltolautakunnan työtupien johtokunnassa kunnallisneuvos M. Hannula sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa rahatoimenjohtaja E. von Frencckell.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 10 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 87 asiaa. Hallinto-osasto kokoontui 13 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 386 asiaa. Köyhäinhoito-osastolla ei ollut yhtään kokousta. Köyhäinhoito-osaston eri jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Käsiteltyjä asioita	Jaosto	Kokouksia	Käsiteltyjä asioita
I	18	1 884	V	13	885
II	13	2 135	VI	17	3 446
III	18	2 390	VII	6	208
IV	15	2 801	VIII	9	621
			IX	48	1 139

Irtolaishuolto-osasto piti 23 kokousta, joissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli yhteensä 946. Alkoholistihuolto-osastolla oli 27 kokousta ja vastaava pöytäkirjojen pykäläluku oli 2 406. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunta kokoontui 14 kokoukseen käsitellen niissä 276 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 16 kokousta ja niissä asioita yhteensä 338. Työtupien johtokunta kokoontui 10 kertaa käsitellen 178 asiaa.

Kirjeenvaihto. Huoltolautakunta ja koko sen alainen huoltovirasto lähettivät kertomusvuonna yhteensä 54 643 kirjelmää. Saapuneita kirjelmiä oli kaikkiaan 40 135. Näihin lukuihin ei sisälly lautakunnan alaisten huoltolaitosten kirjeenvaihto.

II. Tärkeimmät päätökset

Viranhaltijain johtosääntö. Sen johdosta että Tervalammen työlaitoksen yhteydessä toiminut naisirtolaisosasto kertomusvuonna lakkautettiin ja sen tilalle perustettiin alkoholistihuoltolaosasto, kuten lautakunnan tekemiä esityksiä koskevassa luvussa yksityiskohtaisemmin kerrotaan, ja viranhaltijain johtosääntö Tervalammen työlaitoksen viranhaltijain osalta tämän vuoksi erältä kohdiltaan oli käynyt tarkoitustaan vastaamattomaksi, lautakunta päätti¹⁾ tehdä tarpeen vaatimat muutokset kesäkuun 14 p:nä 1937 vahvistamaansa viranhaltijain johtosääntöön. Muutokset koskivat 70, 70a ja 74 §:iä, joissa on määritelty johtajan, apulaisjohtajan ja sairaanhoitajattaren tehtävät.

Siirtoväen huoltotehtävät. Nojautuen siirtoväen huoltotehtävien hoitamisesta eräissä tapauksissa heinäkuun 31 p:nä 1942 annettuun lakiin määräsi valtioneuvosto elokuun 28 p:nä tekemällään päätöksellä, että siirtoväen huoltotoimintaan kuuluvat tehtävät, jotka aikaisemmin oli hoidettu valtion viranomaisten toimesta, siirtyivät Helsingin kaupungissa lokakuun 1 p:stä 1947 lukien siirtoväen huoltoviranomaisilta kunnallisten huoltoviranomaisten hoidettaviksi. Tämän johdosta huoltolautakunta päätti²⁾

1) asettaa toimikunnan toimimaan paikallisena siirtoväen huoltoviranomaisena sekä valita toimikunnan puheenjohtajaksi huoltoviraston I apulaisjohtajan ja jäseniksi huoltojohtaja R. Oravan ja kansakoulunopettaja H. Koivun sekä heidän varamiehikseen huoltoviraston II apulaisjohtajan, huoltotarkkaaja E. Liukkosen ja huoltojohtaja A. Mäkeläisen; sekä

2) perustaa huoltoviraston välittömään yhteyteen siirtoväen huoltokanslian hoitamaan siirtoväen huollosta aiheutuvat käytännölliset toimenpiteet.

Samalla määrättiin perustetun kanslian vt. kanslianesimieheksi Helsingin pohjoisen piirin entinen siirtoväen huoltojohtaja ja päätettiin tehdä kaupunginhallitukselle esitys, että huoltolautakunnan kirjanpitoon saataisiin avata menoarvion ulkopuolella oleva tili, jolta maksettaisiin siirtoväen huoltotehtävistä aiheutuvat kustannukset ja jota hyvitettäisiin valtion suorittamilla korvauksilla.

Valtuustoaloite huoltokanslian perustamiseksi Vartiokylään. Kaupunginvaltuutettu A. Töttermanin valtuustoaloitteen johdosta, jossa mm. esitettiin ryhdyttäväksi toimenpiteisiin huoltotoimiston perustamiseksi Vartiokylään (Puotinkylään) ja jonka aloitteen kaupunginkanslia oli toukokuun 9 p:nä lähettänyt mahdollisia toimenpiteitä varten huoltolautakunnalle, huoltolautakunta päätti³⁾, ettei asia antanut aihetta toimenpiteisiin, koska puheenaolevalla alueella asui vain neljä avohuollossa olevaa perhettä.

Ehkäisevä köyhäinhoito. Vaikka huoltolautakunta kokonaisuudessaan ei ole yleensä käsitellyt yksityisiä huoltotapauksia koskevia asioita, jotka työjärjestyksen mukaisesti ovat kuuluneet jaostojen tehtäviin, on kuitenkin kertomusvuodelta merkittävä pari tapausta, joissa huoltolautakunta asian periaatteellisen luonteen vuoksi on katsonut olevan syytä poiketa vakiintuneesta käytännöstä. Kummassakin tapauksessa on ollut kysymys ehkäisevän köyhäinhoidon myöntämisestä köyhäinhoitolain 1 §:n 2 momentin nojalla Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaaville perheellisille henkilöille, joiden on voitu katsoa omaavan edellytyksiä päästä avustuksen myöntämisen avulla sellaiseen asemaan, ettei heidän ja heidän perheittensä kohdalla sen jälkeen tule esiintymään sosiaalisen huollon tarvetta.

Ensimmäisessä tapauksessa huoltolautakunta päätti⁴⁾ sosiaaliministeriön asiassa tekemän lausuntopyynnön johdosta, osallistua erään pysyväisesti invaliidiksi tulleen

¹⁾ Huoltol. 10 p. lokak. 61 §. — ²⁾ S:n 19 p. syysk. 55 §. — ³⁾ S:n 13 p. kesäk. 32 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. syysk. 49 §.

jalkinetyöntekijän suunnitteleman jalkinekorjaamon perustamiskustannuksiin enintään 16 000 mk:lla ehdoin, että sosiaaliministeriö osallistui kustannuksiin 47 874 mk:lla.

Toisessa tapauksessa huoltolautakunta päätti¹⁾ samassa kokouksessaan myöntää 140 000 mk rakennustarvikkeiden hankkimiseksi omakotirakennusta varten erälle 45-vuotiaalle varastotyöntekijälle, joka vaimoineen ja seitsemine lapsineen asui erittäin kurjissa asunto-oloissa, joissa terveydelliset vaarat olivat uhkaamassa ja niistä johtuvaa lastensuojelunkin tarvetta oli alkanut esiintyä.

Avustusnormit. Ravintokustannusten nousun ja elintarvikkeiden säännöstelyssä tapahtuneiden muutosten johdosta osoittautui kertomusvuonna jälleen välttämättömäksi suorittaa uusi perusteellinen selvitys avohuollossa olevien köyhäinhoidon saajien perusravintoavustusten suuruuden määrittämiseksi. Tutkimuksen suoritti huoltoviraston aktuaari E. Haapasalo, ja huoltolautakunta päätti²⁾ sen nojalla vahvistaa huoltolautakunnan avunsaajille jaettavien kuukautisten ravintoavustusten perusnormit toukuu-kuun 1 p:stä lukien seuraaviksi: 7—10 vuotiaiden avustukset 700 mk:ksi, 11—14 vuotiaiden 850 mk:ksi, 15—18 vuotiaiden 900 mk:ksi sekä 19 vuotiaiden ja sitä vanhempien 1 100 mk:ksi. Ulkona aterioivien ravintoavustuksen perusnormi vahvistettiin 50 mk:ksi päivässä. Sellaisten normaalitapauksina käsiteltävien lapsiperheiden osalta, joissa on ikäryhmiin 0—3 ja 4—6 kuuluvia lapsia, hyväksyttiin asiaa koskevan muistion erityislaskelmiin perustuvat perhenormit ja sovellutusperiaatteet sekä niiden mukaan laaditut taulukot, joiden painattaminen tähän ei ole mahdollista niiden laajuuden vuoksi. Lisäksi päätettiin:

1) että näitä pyöristettyjä normeja voidaan kussakin yksityistapauksessa tositarpeen mukaan lisätä sairauden, raskaudentilan tai muiden niihin verrattavien, avustusehdotuksessa perusteltavien syiden nojalla;

2) että raskaudentilan ja imettämisen sekä sairauden johdosta avunsaajille annettavat lisäavustukset vahvistetaan seuraaviksi: raskaana olevien 380 mk:ksi, imettävien 240 mk:ksi, keuhkotuberkuloottisten 200 mk:ksi, sokeritautisten 220 mk:ksi ja vatsahaavaisten 150 mk:ksi; sekä

3) että vahvistettuja normeja vastaavia avustuseriä on vähennettävä avustettavan ja hänen elätettävänänsä olevien perheenjäsentensä mahdollisten ansiotulojen määrällä, kun kuukausiansioista ensin on asianomaisen jaoston harkinnan mukaan vähennetty 300—600 mk.

Saamansa valtuutuksen nojalla määräsi toimitusjohtaja sittemmin vuoden kuluessa ravintoavustusnormit korotettaviksi hintatason nousun johdosta syyskuun 1 p:stä lukien 10 %:lla, joulukuun 1 p:stä lukien n. 35 %:lla sekä tammikuun 1 p:stä 1948 lukien n. 45 %:lla alkuperäisistä avustussummista.

Alkoholistihuollon tehostaminen. Kuten v:n 1945 toimintakertomuksesta selviää, on lautakunnan menoarviossa v:sta 1945 lukien ollut määräraha nimikkeellä Alkoholistihuollon tehostaminen. Määrärahaa on käytetty pääasiassa palkkioiden maksamiseen alkoholistien ns. vapaaehtoisille erikoisvalvojille ja on sen käytössä noudatettu huoltolautakunnan antamia, alussa mainitussa kertomuksessa julkaistuja ohjeita. Kun erikoisvalvojen tarve kuitenkin oli suurentunut heinäkuun 1 p:nä voimaan tulleen, juopuneina tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa annetun lain johdosta sekä sanotusta valvontatoiminnasta annetut ohjeet olivat osoittautuneet tarkoitustaan vastaamattomiksi, huoltolautakunta päätti³⁾ alkoholistihuolto-osaston esityksestä, ehdottaa kaupunginhallitukselle puheena olevan määrärahan korotettavaksi 250 000 mk:aan ja samalla muuttaa vapaaehtoisista erikoisvalvojista antamia ohjeita siten,

a) että erikoisvalvojalle ja raittiussuojelijalle maksetaan kutakin hänen valvontaansa uskottua henkilöä ja kuukautta kohden enintään 300 mk:n suuruinen palkkio;

b) että valvojalle saadaan uskoa samalla kertaa valvottavaksi niin monta henkilöä kuin alkoholistihuolto-osaston puheenjohtaja harkitsee tarkoituksenmukaiseksi; sekä

c) että huoltotoimen toimitusjohtajan harkittavaksi jätetään, ketkä huoltolautakunnan palkatut virkailijat saavat virkansa ohella toimia myös vapaaehtoisina erikoisvalvojina ja raittiussuojelijoina.

Työtulospisteiden raha-arvo työlaitoksessa⁴⁾. Ottaen huomioon rahanarvon alenemisen,

¹⁾ Huoltol. 1 p. syysk. 51 §. — ²⁾ S:n 17 p. huhtik. 27 §. — ³⁾ S:n 1 p. syysk. 50 §. —

⁴⁾ Hallinto-os. 30 p. kesäk. 236 §.

pyrkimyksen kohottaa työvelvollisten työhalua sekä yhdenmukaisuuden saavuttamisen maan muiden työlaitosten kanssa hallinto-osasto päätti korottaa Tervalammen työlaitoksessa työllään köyhäinhoitoa korvaamassa olevien työvelvollisten työtulospisteen raha-arvon heinäkuun 1 p:stä lukien entisestä 13: 50 mk:sta 18 mk:aan, mihin summaan Työlaitosten keskusliitto jo v:n 1946 vuosikokouksessaan oli kehoittanut maan työlaitoksia nostamaan sanotun arvon ja mitä kehoitusta useimmat työlaitokset jo olivat noudattaneet.

Ahkeruusrahat kunnalliskodissa. Koska työhön osallistuville kunnalliskodin hoidoille kuukausittain myönnettävien ahkeruusrahojen enimmäismäärä 200 mk kuukaudessa oli hintatason nousun johdosta käynyt riittämättömäksi, hallinto-osasto päätti ¹⁾ korottaa sanotun enimmäismäärän toukokuun 1 p:stä lukien 500 mk:aan kuukaudessa.

Lautakunnan ja kaupungin edustajat erinäisissä tehtävissä. Hallinto-osasto valitsi ²⁾ niiden 16 yhdistyksen ja järjestön valvojiksi, joille kaupunginhallitus oli yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahasta myöntänyt avustuksia, vastaavan lukumäärän lautakunnan jäseniä ja lisjäseniä; huoltolautakunta valitsi ³⁾ Helsingin vapaan huollon keskuskeskukseen edustajakseen toimitusjohtaja A. Asteljoen ja varaedustajaksi lautakunnan puheenjohtajan V. Porkkalan. Tässä yhteydessä mainittakoon myös, että Suomen jalkinehuollon keskusliiton perustavassa kokouksessa lokakuun 28 p:nä valittiin keskusliiton neuvottelukuntaan Helsingin kaupungin edustajaksi toimitusjohtaja A. Asteljoki sekä varaedustajaksi apulaisjohtaja O. Toivola.

III. Esitykset

Lautakunta teki kaupunginhallitukselle seuraavat tärkeimmät esitykset:

esitys, että kaupunginhallitus ryhtyisi toimenpiteisiin lokakuun 11 p:nä 1945 asettamansa ns. huoltolaitoskomitean työn alulle panemiseksi, koska komitean harkittavaksi jätetty huoltolaitosten kehittämiskysymys oli tullut kiireelliseksi olympiakisajärjestelyihin kytkettävien rakennussuunnitelmien johdosta ja koska komitean työ ei ollut päässyt alkuun sen puheenjohtajaksi määrätyn henkilön sairauden vuoksi ⁴⁾;

esitys, että naisirtolaisosasto Tervalammen työlaitoksessa saataisiin lakkauttaa ja sen tilalle perustaa osasto miespuolisia alkoholisteja varten ⁵⁾. Kaupunginhallituksen hyväksyttyä esityksen helmikuun 27 p:nä, hallinto-osasto päätti ⁶⁾ tehdä sosiaaliministeriölle esityksen Tervalammen työlaitoksen hyväksymisestä yleiseksi alkoholistihuoltolaksi;

esitys kunnalliskodin yhteydessä toimineen työlaitoksen tammikuun 1 p:stä 1947 lukien tapahtuneen lakkauttamisen johdosta vapautuneen ns. F-rakennuksen korjaus- ja muutostöistä muuhun kunnalliskotikäyttöön soveltuvaksi ⁷⁾; kaupunginkanslian pyydettyä lähetteellään helmikuun 21 p:ltä n:o 33/22 uutta käsittelyä asiassa ja sen mukaista uutta esitystä, hallinto-osasto, hankittuaan kunnalliskodin johtokunnan lausunnon, ilmoitti ⁸⁾, ettei alkuperäistä muutossuunnitelmaa voitu esittää supistettavaksi;

esitys potilashissin rakentamisesta kunnalliskodin sairausosastorakennukseen paari-potilaiden ja ruumiiden kuljettamista varten sekä tarvittavan määrärahan varaamisesta v:n 1948 talousarvioon ⁹⁾;

esitys päivystyksen järjestelystä ja päivystyskorvausten suorittamisesta lautakunnan alaisissa laitoksissa kaupunginvaltuuston marraskuun 27 p:nä 1946 hyväksymien määräysten nojalla ¹⁰⁾;

esitys kunnalliskodin C-rakennukseen järjestettävän tilapäisen, 70 hoitopaikkaa käsittävän sairausosaston tilapäisen hoitohenkilökunnan palkkaamiseksi ¹¹⁾;

esitys, että Tervalammen työlaitoksen sikalassa esiintyneen ns. porsasyskän vuoksi tapahtuneen sikakannan hävittämisen yhteydessä myydyistä sioista saatavat tulot saataisiin kirjata menoarvion ulkopuolelle avattavalle tilille ja näin kertyneet varat käyttää uuden, terveen sikakannan hankkimiseen ¹²⁾;

esitys Kaupunkiliiton kultaisen ansiomerkin myöntämisestä yli 30 vuoden uskollisesta palveluksesta kunnalliskodin johtajalle H. Vaahterlinnalle, kanslianhoitaja E. Johansso-

¹⁾ Hallinto-os. 7 p. toukok. 178 §. — ²⁾ S:n 2 p. elok. 241 §. — ³⁾ Huoltol. 14 p. marrask. 73 §. — ⁴⁾ Hallinto-os. 2 p. elok. 257 §. — ⁵⁾ Huoltol. 10 p. helmik. 18 §. — ⁶⁾ Hallinto-os. 27 p. maalisk. 99 §. — ⁷⁾ Huoltol. 10 p. helmik. 17 §. — ⁸⁾ Hallinto-os. 3 p. maalisk. 79 §. — ⁹⁾ Huoltol. 13 p. kesäk. 38 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. helmik. 15 § ja 13 p. kesäk. 34 §. — ¹¹⁾ Hallinto-os. 3 p. maalisk. 80 §. — ¹²⁾ S:n 30 p. kesäk. 235 §.

nille, rekisterikanslianhoitaja H. Sahrmanille, huoltotarkastajille M. Nuotiolle, R. Bronckkille ja N. Gebauerille sekä toimistoapulaiselle E. Nymanille ¹⁾;

esitys, että Helsingin kaupunki osallistuisi 100 000 mk:lla sosiaalihuollon eri aloja kuvaavien, suurelle yleisölle tarkoitettujen lyhytfilmien valmistamiseen sosiaaliministeriön alulle paneman ja sen toteutettavana olevan suunnitelman pohjalla ²⁾; sekä

Helsingin sokeaintalo-säätiön heinäkuun 17 p:lle päivätyn kirjelmän perusteella esitys, että v:n 1948 talousarvioon varattaisiin 500 000 mk:n määräraha joko kertakaikkiseksi avustukseksi tai korottoman lainan myöntämiseksi säätiölle sen vaikeutuneen taloudellisen tilan auttamiseksi ³⁾.

Näiden lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle esityksiä eräiden virkojen uudelleenjärjestelystä, muutamien virkojen lakkauttamisesta ja toisten perustamisesta, tilapäisestä työvoimasta, määrärahoja koskevia esityksiä sekä eräitä muita vähäisempiä juoksevia virastoasioita koskevia esityksiä.

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa lautakunta antoi eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja. Osan lausuntopyynnöistä käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallinto-osasto, minkä lisäksi useihin annettuihin lausuntoihin liittyi huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokunnilta vaaditut lausunnot. Tärkeimmistä lausunnoista mainittakoon seuraavat, ryhmiteltyinä siten, että ensiksi esitetään valtion viranomaisille ja sen jälkeen kaupunginhallitukselle ja muille kaupungin viranomaisille annetut.

Kunnalliskotia koskeva kantelu. Uudenmaan lääninhallitus oli toukokuun 7 p:lle päivätyllä välipäätöksellään n:o K 1459 kehoittanut huoltolautakuntaa antamaan selityksen eräitten kunnalliskodin hoidokkien Uudenmaan läänin maaherralle osoittaman kantelukirjelmän johdosta, jossa oli esitetty väitteitä laitoksessa vallitsevista epäkohdista. Sen jälkeen kun asiassa oli hankittu kunnalliskodin johtokunnan lausunto, hallinto-osasto päätti ⁴⁾ selityksessään esittää, ettei kantelu aiheettomana antaisi aihetta enempään toimenpiteisiin.

Työttömyystilanne. Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön koolle kutsuman työttömien kokouksen valitseman toimikunnan kirjelmästä, joka koski vallitsevaa työttömyystilannetta ja työttömyyskysymysten hoitoa Helsingissä, oli kaupunginhallitus huhtikuun 8 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 66/627 pyytänyt huoltolautakunnan lausuntoa. Huoltolautakunta käsitteli ⁵⁾ asian ja totesi, että lautakunnan avustustoiminnassa ilmenevän tilanteen nojalla ei voitu puhua työttömyydestä sellaisena erityisen huomattavana ilmiönä, joka olisi vaatinut erikoistoimenpiteitä, koska voitiin katsoa työnvälitysviranomaisilla olevan mahdollisuuksia työvoiman sijoitukseen. Lisäksi huoltolautakunta lausunnossaan viittasi siihen, että osatyökykyisille oli mahdollista järjestää työtä huoltolautakunnan alaisissa työtuissa, sekä katsoi lopuksi, vaikka eräillä aloilla vallitseva vähäinen työttömyys olikin olmeisesti ohimenevä ilmiö, välttämättömäksi kaupungin toimesta ennakolta varautua mahdollisen suuremman työttömyyden varalta ja suunnitella tarkoituksenmukaisen järjestelmän, joka takaisi huoltotoiminnan ja mahdollisesti käytäntöön otettavan työttömyysavustustoiminnan joustavan keskinäisen yhteistoiminnan.

Vanhusten asuntokysymys. Kaupunginhallitus oli syyskuun 26 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 24/841 pyytänyt huoltolautakunnalta lausuntoa kaupunginvaltuutetun T. Leivo-Larssonin ym. valtuustoaloitteesta, joka koski vanhusten asuntokysymystä ja jossa ehdotettiin, että kaupunki sisällyttäisi rakennusohjelmaansa vanhuksille tarkoitettuja asuntoja sekä yhtenäisinä rakennusryhminä että erillisinä asuntoina eri puolille kaupunkia. Huoltolautakunta päätti ⁶⁾ lausunnossaan ilmoittaa pitävänsä aloitteen kehittämistä tärkeänä, mutta huomautti samalla, että sanotunkaltaiset suunnitelmat olisi toteutettava vasta sitten kun laissa määrätyt pakolliset köyhäinhoidolliset huoltolaitokset olisi ensin saatettu lainsäädännön ja sosiaalihuollollisen tarkoituksenmukaisuuden edellyttämään kuntoon.

Työtupien C-osasto. Kuten v:n 1946 toimintakertomuksesta käy selville, oli huoltolautakunnan hallinto-osasto marraskuun 4 p:nä 1946 tehnyt kaupunginhallitukselle esityk-

¹⁾ Hallinto-os. 15 p. jouluk. 367 §. — ²⁾ Huoltol. 13 p. kesäk. 33 §. — ³⁾ S:n 1 p. syysk. 45 §. — ⁴⁾ Hallinto-os. 13 p. kesäk. 212 §. — ⁵⁾ Huoltol. 17 p. huhtik. 30 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. lokak. 60 §.

sen, että työttömiä naisia varten tarkoitettulle työtupien C-osastolle saataisiin työtehon lisäämiseksi palkata vapailta työmarkkinoilta 10 ammattitaitoista ja täysin työkykyistä työntekijää. Kaupunginhallitus oli sittemmin joulukuun 10 p:lle 1946 päivätyllä läheteellä n:o 147/251 pyytänyt huoltolautakunnan lausuntoa siitä, voitaisiinko sanottu C-osasto lakkauttaa, koska se ei enää vastannut alkuperäistä tarkoitustaan työttömyystyömaana. Lausunnossaan huoltolautakunnan hallinto-osasto huomautti ¹⁾, että vaikka työtupien C-osasto jo vuosia sitten oli muuttanut luonnettaan, ei osastoa ollut tahdottu lakkauttaa, koska työtupien toiminta olisi sen kautta muodostunut entistä kannattamattomammaksi, sillä sanottu osasto oli työtehon ja työn laadun puolesta työtupien ylläpitävin voima. Mm. huoltolautakunnan ja muiden kaupungin laitosten varsin huomattavia hankintoja ei olisi voitu suorittaa ilman C-osastoa. Hallinto-osaston mielestä ei osastoa ollut lakkautettava, vaan päinvastoin sen toimintaa pyrittävä tehostamaan siihen suuntaan, että työtuvat voisivat toimia varsinkin tekstiili- ja jalkinealalla eräänlaisena kaupungin laitosten hankintakeskuksena.

Hankintojen keskittäminen. Lokakuun 17 p:lle päivätyllä läheteellään n:o 30/842—47 kaupunginkanslia oli pyytänyt huoltolautakunnalta lausuntoa kunnallisneuvos M. Hannulan tekemästä valtuustoaloitteesta, jossa oli ehdotettu selvitettäväksi, olisiko ja missä laajuudessa mahdollisuuksia kaupungin eri laitosten ja lähinnä kunnalliskodin tavaranhankintojen keskittämiseen ja hankintojen jättämiseen elintarvikekeskuksen ja hankintatoimiston tehtäväksi. Huoltolautakunta ilmoitti ²⁾ lausunnossaan kannattavansa aloitetta sekä esitti lisäksi, että mikäli asian edelleen kehittämistä varten tulisi asetettavaksi komitea, lautakunnalle varattaisiin tilaisuus ehdottaa siihen edustajansa.

Kroonillisten sairaiden hoitopaikkakysymys. Suunnitelmista kroonillisten sairaiden hoitopaikkojen lisäämiseksi ja huoltolautakunnan asian johdosta antamasta lausunnosta on tehty selkoa jo v:n 1946 toimintakertomuksessa. Kertomusvuonna joutui huoltolautakunta jälleen käsittelemään asiaa kaupunginkanslian pyydettyä siltä tammikuun 31 p:lle päivätyllä läheteellään n:o 2/840 lausuntoa kaupunginvaltuutetun F. Langenskiöldin aloitteesta, joka koski kyseisten hoitopaikkojen hankkimista, ja jossa mm. esitettiin yhden kunnalliskotirakennuksen vapauttamista ja siirtämistä sairaalalautakunnan alaiseksi sanottuun tarkoitukseen käytettäväksi. Laajassa lausunnossaan huoltolautakunta osoitti ³⁾, että tilanne köyhäinhoidollisen laitoshoidon alalla oli sellainen, ettei se voinut suostua esitettyihin järjestelyihin, mutta piti kuitenkin mahdollisena, että kunnalliskodin sairausosastolle voitaisiin heti ottaa 40 ja jatkuvasti tilan sallima määrä kroonillisia sairaita suoraan kaupungin sairaaloista, kuten oli aikaisemminkin tapahtunut. Lopuksi huoltolautakunta ehdotti, että kaupunginhallitus asettaisi asiantuntijakomitean valmistamaan toisaalta kiireellisessä järjestyksessä lähiajan suunnitelman sairaala- ja hoitopaikkojen lisäämiseksi, toisaalta samaa asiaa koskevan kokonaissuunnitelman tulevaisuutta silmällä pitäen.

Köyhäinhoidollisen laitoshoidon kehittäminen. Kaupunginhallituksen asettama ns. huoltolaitoskomitea oli marraskuun 28 p:lle päivätyllä kirjeellään pyytänyt huoltolautakuntaa antamaan lausuntonsa kirjelmää seuranneesta mietinnöstään sekä toimittamaan mietinnön siitä annettuine lausuntoineen kaupunginhallitukselle. Huoltolautakunta ilmoitti ⁴⁾ lausunnossaan yhtyvän mietintöön ja siinä tehtyihin ehdotuksiin, joissa esitettiin:

1) että nykyistä kunnalliskotia sen hoitopaikkaluvun lisäämiseksi ja hoidokkien tarkoituksenmukaisemman sijoittelun aikaansaamiseksi laajennettaisiin rakentamalla uusia, nykyisiä huoltoperiaatteita vastaavia kunnalliskodin vanhainkotosastoksi tarkoitettuja rakennuksia, jotka yhteensä käsittäisivät n. 700 hoitopaikkaa tarpeellisine lisätiloineen;

2) että esitystä seuranneessa karttaliitteessä lähemmin rajoitettu alue Koskelantien eteläpuolelta varattaisiin kunnalliskodin käyttöön 1) kohdassa tarkoitettujen rakennusten ja tulevaisuudessa tarvittavien lisärakennusten paikaksi;

3) että edellä 1) kohdassa ehdotetut rakennustyöt määrättäisiin suoritettaviksi siten, että rakennuksia ensin voitaisiin käyttää v:n 1952 olympiakisojen naispuolisten urheilijoiden majoituspaikkana ja että ne välittömästi sen jälkeen voitaisiin luovuttaa huoltolautakunnan hallintaan käytettäväksi kunnalliskodin vanhainkotosaston tarkoituksiin;

4) että otettaisiin harkittavaksi, voitaisiinko 2) kohdassa tarkoitettua aluetta käytön ja alueelle rakennettavien kunnalliskodin vanhainkotirakennusten yksityiskohtainen suunnitelma.

¹⁾ Hallinto-os. 3 p. helmik. 19 §. — ²⁾ Huoltol. 14 p. marrask. 69 §. — ³⁾ S:n 10 p. helmik. 16 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. jouluk. 83 §.

nittelu rakennuspiirustuksineen määrätä tapahtuvaksi avoimen kilpailun muodossa; sekä

5) että huoltolaitoskomitealle varattaisiin tilaisuus olla edustettuna 4) kohdassa edellytettyä suunnittelu- ja piirustuskilpailua varten mahdollisesti asetettavassa pal-kintolautakunnassa sekä rakennustöitä valvomaan määrättävässä rakennustoimikun-nassa.

Samassa kokouksessaan huoltolautakunta niinikään antoi ¹⁾ lausuntonsa edelliseen liit-tyvästä, kaupunginvaltuutetun S. Savosen tekemästä valtuustoaloitteesta, josta kaupun-ginkanslia oli marraskuun 11 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 33/842 pyytänyt huolto-lautakunnan lausuntoa ja joka koski niiden mahdollisuuksien harkitsemista, joita v:n 1952 olympiakisojen rakennustoiminta saattoi tarjota kunnalliskotikysymyksen ratkaisemi-seksi nykyaikaisia huoltoperiaatteita vastaavalla tavalla.

Vapaiden huoltojärjestöjen avustusanomukset. Eri järjestöjen avustusanomuksista antoi huoltolautakunta tai sen hallinto-osasto kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot:

Helsingin vapaan huollon keskuksen anomuksesta saada avustusta yhteensä 3 365 000 mk sanotun keskuksen ja Kansanavun Helsingin paikallisosaston hallinto- ja muihin juokseviin menoihin ²⁾;

Oulunkylän vapaan huollon keskuksen anomuksesta saada avustusta 30 000 mk hal-lintokulujensa peittämiseen ³⁾;

seitsemäntoista eri järjestön ja yhdistyksen anomuksesta, että niille yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta myönnettäisiin apurahoja niiden toiminnan tuke-miseksi ⁴⁾;

Pelastusarmeijan anomuksista, jotka koskivat 30 000 mk:n ja 45 000 mk:n avustusten saamista lämmittelytuvan ylläpitämistä varten kodittomille miehille ⁵⁾;

Lastenruokinnan Helsingin toimikunnan anomuksesta, että sille myönnettäisiin 2 172 800 mk:n suuruinen määräraha ulkomailta lahjaksi saatujen elintarvikkeiden turvin harjoittamansa ilmaisten ruoka-annosten jakelun aiheuttamien ruoanvalmistus- ja jakelu-kustannusten rahoittamiseen ⁶⁾;

Väestöliiton anomuksesta, että sille myönnettäisiin 192 000 mk:n apuraha kotisisar-toiminnan rahoittamiseen. Puoltavassa lausunnossaan huoltolautakunta ehdotti apu-rahaman annettavaksi sillä ehdolla, että Väestöliitto sitoutuisi antamaan v:n 1948 aikana ilmaista kotisisarapua yhteensä 588 päivänä huoltolautakunnan osoittamille tai huolto-lautakunnan hyväksymille kotisisaravun tarpeessa oleville perheille, sekä kiinnitti samalla kaupunginhallituksen huomiota kunnallisen kotisartoiminnan kiireellisen järjestämisen tärkeyteen ⁷⁾; sekä

Helsingin työvalmiusnaiset nimisen yhdistyksen anomuksesta, että sille myönnettäi-siin 200 000 mk:n suuruinen avustus kodinhoitajien palkkaamiseen. Huoltolautakunta puolsi 50 000 mk:n avustuksen myöntämistä muuten samoin ehdoin kuin Väestöliitolle paitsi että ilmaisten kotisarpäivien luku esitettiin 145 päiväksi ⁸⁾.

Osapäivätyö. Palkkalautakunnan pyydettyä huhtikuun 15 p:lle päivätyllä lähetteellään n:o 118/11—47 huoltolautakunnan lausuntoa kaupunginvaltuutetun M. Borg-Sundmanin aloitteesta, joka koski perheenemäntien osapäivätyön järjestelyn mahdollisuuksia kau-pungin virastotyössä, huoltolautakunnan hallinto-osasto ilmoitti ⁹⁾ lausunnossaan, että osapäivätyöjärjestelmää voitaisiin soveltaa eräissä huoltoviraston ja kunnalliskodin vi-roissa.

Eräät vuokravelka-asiat Koskelan puistokylässä. Kiinteistötoimiston talo-osaston syyskuun 29 p:lle päivätyn kirjelmän johdosta huoltolautakunta antoi ¹⁰⁾ lausunnon eräiden Koskelan puistokylässä asuvien perheiden vuokravelkaa ja häättöä koskevassa asiassa.

Muut lausunnot. Eri osastojensa ja jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhatmäärin yksityisiä henkilöitä ja huol-lonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysi näitä lausuntoja kansaneläkelaitos ja valtion tapaturmatoimisto.

¹⁾ Huoltol. 3 p. jouluk. 84 §. — ²⁾ Hallinto-os. 3 p. maalisk. 69 §. — ³⁾ S:n 3 p. maalisk. 70 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. maalisk. 89 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. helmik. 18 § ja huoltol. 19 p. syysk. 53 §. —

⁶⁾ Huoltol. 14 p. marrask. 72 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. syysk. 53 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. jouluk. 87 §. —

⁹⁾ Hallinto-os. 7 p. toukok. 179 §. — ¹⁰⁾ Huoltol. 10 p. lokak. 66 §.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. notaari M. Leidenius, huoltotarkastaja M. Nuotio ja huoltosisar M. Kilpinen. Tervalammen työlaitoksen johtajalle E. Isotalolle myönsi kaupunginhallitus maaliskuun 20 p:nä eron virastaan heinäkuun 1 p:stä lukien ja valitsi huhtikuun 17 p:nä laitoksen johtajaksi heinäkuun 1 p:stä lukien agronomi H. Kanteleen. Niinikään erosi laitoksen ylimääräinen apulaisjohtaja T. Isotalo ja hänen tilalleen apulaisjohtajaksi valittiin sosiaalihuoltaja A. Laukas.

Huoneistot ym. Lokakuun 1 p:stä lukien avattiin keskusviraston yhteyteen pieni erillinen kanslia siirtoväen huoltoasioiden hoitoa varten.

Niinikään järjestettiin vuoden kuluessa asiamiestoimiston yhteyteen erityinen eläkeasiain kanslia, johon keskitettiin eräät kansaneläkkeistä huoltovirastolle aiheutuvat työt sekä eräitä muitakin huollon saajien eläkeasioista johtuvia tehtäviä.

Köyhäinhoitoa varten asetetut huoltokansliat pidettiin yleisöä varten avoinna entiseen tapaan arkipäivisin klo 9—14 paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 9—13.

Kansliatyö. Köyhäinhuollon saamista koskevia anomuksia tehtiin köyhäinhoitoa varten asetettuihin huoltokanslioihin yhteensä 18 394, joiden jakautuminen ja käsittely eri kanslioiden osalta selviää taulukkoliitteestä 1. Lisäksi vastaanotettiin rekisterikansliaan sairaaloiden maksusitoumusanomuksia 3 859, joista rekisterikanslia käsitteli 1 700 ja loput valmisteltiin eri huoltokanslioissa.

Köyhäinhoitoa varten asetetuissa huoltokanslioissa vuoden kuluessa käsiteltyjen asioiden kokonaislukumäärä oli 106 313, jotka jakautuivat eri kanslioiden osalle taulukkoliitteeseen 1 osoittamalla tavalla. Näiden kanslioiden kodissakävijät suorittivat yhteensä 22 140 kotikäyntiä tapausten tutkimiseksi ja jakautuivat ne eri kanslioihin kuuluvien valvontapiirien kesken siten, että I kanslian osalle tuli 3 515, II 3 534, III 3 370, IV 4 622, V 2 205 ja VI (laitoskanslian) 4 894. Kanslian esimiehet toimittivat edellisten lisäksi yhteensä 498 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Kanslioiden diakonissat suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erikoishuoltoa. Diakonissojen täten tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 13 280.

Rekisterikansliassa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisäantyi kertomusvuonna 6 312 uudella kortilla, joten rekisteri vuoden päättyessä sisälsi kaikkiaan 152 163 korttia. Henkilöasiakirjavahkojen eli ns. aktien luku kasvoi 7 207 ja oli niiden kokonaismäärä vuoden lopussa 151 274. Kansliassa käsiteltiin vuoden aikana 1 700 sairaalahoidon koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 1 210 tapauksessa ja 490 tapauksessa varattomuustodistus. Rekisterikanslian kodissakävijät suorittivat yhteensä 3 062 tutkimuskäyntiä. Rekisterikanslian tehtäviin on lopuksi kuulunut huoltotoimintaa valaisevien tilastollisten katsausten ja tutkimusten laatiminen ja suorittaminen sekä niitä varten tarvittavan aineiston kokoaminen ja myös kaupungin ja valtion julkaisemia tilastokatsauksia varten tarpeellisten ensitietojen kerääminen ja asianomaisille viranomaisille toimittaminen.

Kodinperustamislainakansliassa otettiin vastaan 1 006 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä oli kansliassa 6 329.

Irtolais- ja alkoholistihuoltokansliaan ilmoitettiin tai muuten tuli sen tietoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 273 uutta irtolaistapausta ja 1 467 uutta alkoholistitapausta. Kanslian kodissakävijät saivat tutkittavakseen kaikkiaan 7 387 tapausta, joista uusintakäsittelyyn joutui 5 735 edellisinä vuosina rekisteröityä irtolais- ja alkoholistitapausta. Tutkimuksia ja kuulusteluja suorittivat kodissakävijät näissä tapauksissa yhteensä 13 328 ja valvontakäyntejä 6 918. Irtolaisiin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 250, valvontaja jatkovalvontapäätöksiä 168, jälkivalvontapäätöksiä 234, työlaitokseen lähettämispäätöksiä 378 ja pakkotyöhön lähettämispäätöksiä 44; kotikuntaan lähetettiin 37 irtolaista. Alkoholisteihin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 1 874, valvontaja jatkovalvontapäätöksiä 706, jälkivalvontapäätöksiä 237 ja huoltolaan lähettämisesityksiä 288. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista henkilöistä, luvultaan 801 ja alkoholistihuollossa olleista, luvultaan 2 769, on edempänä luvuissa Irtolaislakiin perustuva huolto ja Alkoholistihuoltolakiin perustuva huolto. Lisäksi annettiin kansliasta

työvoimaviranomaisille lausuntoja 2 309 ns. pinnariksi epäillystä henkilöstä. Nuoria väkijuomien käyttäjiä, jotka joutuivat huoltoon heinäkuun 1 p:nä voimaantuneen ns. raittiushuoltolain nojalla, oli 177. Heidän kohdallaan tehtiin varoituspäätöksiä 181 ja raittius-suojelupäätöksiä 18. Tarkempi selvitys raittiushuollon kohteeksi joutuneista on edempänä luvussa Raittiushuolto.

Asiamiestoimiston viiden eri kanslian tehtävät on v:n 1938 kertomuksessa tarkemmin selostettu, joten tässä esitetään vain kertomusvuoteen kohdistuvia numerotietoja niiden kansliatoiminnasta. Asiamiestoimiston yleiskanslian monihaaraisista yleisluontoisista tehtävistä ei kuitenkaan asian laatuun katsoen ole esitettävissä tilastonumeroita.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-kanslia esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 1 693 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 1 174 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 680, joista 455 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireillä olevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitettyiksi 814, joista 579 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-kansliaan saapui vuoden varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka koskivat 886 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 1 332:een.

Valtiontapausten eli D-kanslia haki korvauksia valtiolta huoltolakien nojalla annettua huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, kaikkiaan 1 278 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 1 071 huoltolautakunnan, 187 lastensuojelulautakunnan ja 20 molempien antamaa huoltoa. Näiden lisäksi kanslia haki valtiolta korvausta 200 sotasiirtolaisen saamasta huollosta. Näiden tehtävien lisäksi kanslia hoiti asiat, jotka koskivat köyhäinhoidon korvauksen perimistä ja korvaussummien toimitamista valtiolle tapauksissa, joissa ulkomailla köyhäinhoitoa saaneilla oli täällä omaisuutta tai korvauskykyisiä korvausvelvollisia, ja oli täten hoidettuja tapauksia 57.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-kanslia velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 12 231 avunsaajapäähenkilölle annettua avustuksesta, joista 9 107 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa sekä loput, 3 124 tapausta lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Uusia tapauksia oli kokonaismäärästä 1 744, joista 1 276 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 3 783 tapausta, niistä huoltolautakunnan 2 448 ja lastensuojelulautakunnan 1 335. Työlaitokseen kanslia lähetti työllään annettua köyhäinhoitoa korvaamaan 19 miestä ja yhden naisen.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avustuksensaajia oli yhteensä 7 281 henkilöä eli 1,9 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa. Miehiä oli tästä luvusta 2 438, naisia 4 636 ja alle 16-vuotiaita lapsia 207. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä vähennystä 417 henkilöä eli 5,4 %. Miesten kohdalla vähennys oli 10,9 %, naisten kohdalla 3,6 %, jota vastoin lasten kohdalla oli lisäystä 27,5 %. Varsinaisten avustettujen luku oli, vuosia 1943—45 lukuunottamatta, pienempi kuin minään vuonna v:n 1924 jälkeen.

Tilapäistä avustusta eli yksinomaan kotiaavustusta vuoden aikana alle 2 500 mk saaneita oli 1 104 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 696 henkilön eli 170,6 %:n lisäystä. Samalla kun turvautuminen köyhäinhoidon avustukseen oli varsinaisten avustuksensaajain kohdalla vähentynyt, oli tilapäisten avunsaajain määrä noussut. Lisäykseen oli suureksi osaksi syynä tilastossa varsinaisten ja tilapäisten avustettujen välisen rajan korottaminen 500 mk:sta 2 500 mk:aan. Laskemalla molemmat edellä olevat avustuksensaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 8 385 henkilöä.

Näiden lisäksi tuli kotiin annetuista varsinaisista kotiaavustuksista välillisesti osalliseksi 2 096 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 383 ja lapsia 1 713. Laskemalla

yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan yhteissummaksi 10 481, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osalliseksi tulleiden koko määrän.

Yllä esitettyihin lukuihin sisältymättöminä ja niistä erillään pidettävinä ryhminä on vielä mainittava muissa kunnissa avustetut, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 886 sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 91 henkilöä.

Köyhäinhoitoavustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä v. 1938—47 absoluuttisesti sekä suhteessa kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn kaupungin väestöön kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947
Absoluuttiset luvut										
Varsinaiset avunsaajat	12 853	12 249	13 021	11 942	8 388	6 972	6 259	6 587	7 698	7 281
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	16 141	16 053	16 657	14 424	9 554	7 672	6 768	7 049	8 106	8 385
Varsinaiset + tilapäiset + välillises- ti avustetut	21 019	20 425	21 527	19 236	11 740	8 939	7 677	8 130	10 192	10 481
%:na väkiluvusta										
Varsinaiset avunsaajat	4.2	3.9	4.1	3.7	2.6	2.1	1.9	1.9	2.1	1.9
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	5.3	5.1	5.2	4.5	2.9	2.3	2.0	2.1	2.2	2.2
Varsinaiset + tilapäiset + välillises- ti avustetut	6.9	6.5	6.7	6.0	3.6	2.7	2.3	2.4	2.7	2.8

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisempia selvityksiä tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, varsinaisista avunsaajista. Siten oli syntymäpaikkaa koskevan selvityksen perusteella kaikista varsinaisista avunsaajista 80.2 % syntynyt muulla paikkakunnalla ¹⁾ kuin Helsingin kaupungissa. Maalaiskunnissa oli syntynyt 59.8 %, maamme kaupungeissa 35.2 %, ulkomailla 4.9 % ja 0.1 %:n syntymäpaikka oli tuntematon. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16-vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla ¹⁾ kuin Helsingissä syntyneitä	1 857	3 948	32	5 837
%:na varsinaisista avunsaajista	76.2	85.2	15.5	80.2

Siten siis yli $\frac{3}{4}$ miehistä ja runsaasti $\frac{4}{5}$ naisista ei kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön, kun sen sijaan lapset, vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta, olivat helsinkiläissyntyisiä. Kertomusvuonna tässä suhteessa ilmenevä tilanne ei sanottavasti poikennut edellisistä vuosista.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 1 625 henkilöllä eli 22.3 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tai riidanalainen. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia	508	1 048	69	1 625
%:na varsinaisista avunsaajista	20.8	22.6	33.3	22.3

Tämän avustettavien ryhmän suuruus ja prosenteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista on v. 1938—47 kehittynyt seuraavasti:

¹⁾ Tuntematon syntymäpaikka siihen luettuna.

	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947
Muualla kuin Helsingissä kotipaikka- kaoikeuden omaavien luku	2 597	2 715	2 921	2 668	1 767	1 434	1 314	1 590	1 834	1 625
‰:na varsinaisista avunsaajista ...	20.2	22.2	22.4	22.3	21.1	20.6	21.0	24.1	23.8	22.3

Helsingin kaupungissa avustettujen ns. ulkokuntalaisten ja valtion tapausten osuus lähenteli siis neljättä osaa kaikista varsinaisista köyhäinhoidon avunsaajista.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli hallitsemassa asemassa sairaus, kivullosuus ja muu työkyvyttömyys, joiden osuus oli 62.8 %, josta mielisairaus 21.6 %, tuberkuloosi 7.0 %, vajaamielisyys 1.8 %, nivelreumatismi 0.9 %, raajarikkoisuus 0.8 %, sokeus ja kuurous 0.4 % sekä muut sairaudet 29.9 %. Suuruusjärjestyksessä toisella sijalla esiintyi syynä vanhuudenheikkous 26.5 %:lla ja seuraavina huolehtiminen avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta 1.9 %, riittämätön ansio 1.6 %:lla, aviopuolison perheensä jättäminen 1.2 %:lla, työttömyys 0.9 %:lla, perheen suurilukuisuus 0.9 %:lla, synnytys 0.4 %:lla, aviopuolison kuolema 0.3 %:lla sekä tässä mainitsemattomat muut syyt 3.9 %:lla. Eri syyryhmät ovat edelliseen vuoteen verraten muuttuneet vain aivan vähäisessä määrässä. Eri sukupuolien osalta eroaa useimpien syyryhmien suhteellinen osuus toisaalta miesten ja toisaalta naisten kohdalla suhteellisen vähän. Kuitenkin on toisaalta merkittävää, että muutamissa syyryhmissä sukupuolien välinen ero oli varsin tuntuva: vanhuudenheikkous esiintyi syynä naisilla 34.0 %:lla, mutta miehillä vain 12.2 %:lla, kun taas tuberkuloosi oli syynä miehistä 14.7 %:lla ja naisista vain 3.0 %:lla sekä muu sairaus miehillä 37.8 %:lla ja naisilla 25.7 %:lla. Aviopuolison kuolema, huolehtiminen aviottomista lapsista ja synnytys esiintyi syynä yksinomaan naisten kohdalla.

Ryhmittämällä eri syyryhmät muutamiksi suuremmiksi ryhmiksi havaitaan, että eri syyryhmien suhteellinen osuus prosenteissa laskettuna on kymmenvuotiskautena 1938—47 kehittynyt seuraavasti:

Avuntarpeen syy	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947
Vanhuudenheikkous	17.4	18.7	18.5	19.6	26.2	28.6	30.8	27.4	25.4	26.5
Mielisairaus ja vajaamielisyys	15.9	16.8	15.2	16.9	21.3	23.0	24.3	23.4	21.8	23.4
Muut sairaudet ¹⁾	40.8	38.7	34.7	34.3	37.3	37.4	34.9	39.0	40.5	38.9
Aviopuolison kuolema	0.4	0.1	0.1	0.0	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.3
Perheen suurilukuisuus	1.1	0.8	0.7	0.7	0.8	0.5	0.4	0.4	0.6	0.9
Epäsosiaalinen elämäntapa ²⁾	6.3	5.9	6.5	7.3	6.5	6.0	4.1	5.0	6.3	6.4
Työttömyys	12.4	13.8	19.7	15.7	2.6	0.3	0.7	1.1	1.2	0.9
Muut syyt ³⁾	5.7	5.2	4.6	5.4	5.1	4.1	4.6	3.6	4.0	2.7
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli lapsen sairaus tai viallisuus 80.2 %:lla, vanhemmista johtuva seikka 17.4 %:lla ja jokin muu syy 2.4 %:lla.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on myös selvitetty avuntarpeen pääsyyn ohella vaikuttava lisäsy, milloin se on katsottu niin huomattavaksi, että se oleellisesti vaikuttaa avustuksen tarpeeseen. Huomioonotettava lisäsy esiintyi 1 328 henkilön kohdalla, joista 540:llä oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivullosuus tai muuten vähentynyt työkyky, 187:llä juoppous tai muu epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus, 204:llä riittämätön ansio sekä 48:lla perheen suuruus, muiden lisäksi esiintyessä harvemmin.

Avustuksen muoto. Avustuksen muodon mukaan avunsaajat jaetaan laitoksissa olleisiin, sijoituskodeissa yksityishoitoa saaneisiin ja kotiaavustusta nauttineihin, mutta on

¹⁾ Tähän on luettu erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. —

²⁾ Tähän on luettu avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous ja irstas elämä, aviopuolison perheensä jättäminen ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen tai synnytys. — ³⁾ Tähän on luettu riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt.

osa heistä saanut kahdessa muodossa annettua köyhäinhoitoa. Tämän mukaan ryhmitetyt varsinaiset avustuksensaajat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia ¹⁾	Yhteensä
Yksinomaan laitoksissa olleita	1 328	2 145	170	3 643
» yksityishoidossa olleita	1	1	—	2
» kotiaivustusta saaneita	534	1 870	6	2 410
Laitoshoidon lisäksi kotiaivustusta saaneita	575	620	31	1 226
Yhteensä	2 438	4 636	207	7 281

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa köyhäinhoitotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiaivustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia ¹⁾	Yhteensä
Laitoksissa olleita	1 903	2 765	201	4 869
Yksityishoidossa olleita	1	1	—	2
Kotiaivustusta saaneita	534	1 870	6	2 410
Yhteensä	2 438	4 636	207	7 281

Laitoshoidon joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiaivustuksen ohella oli siis saanut 4 869 henkilöä eli 66.9 % varsinaisista avunsaajista (edellisenä vuonna 60.3 %), ja yksinomaan kotiaivustusta 33.1 % (edellisenä vuonna 39.7 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.03 % (edellisenä vuonna 0.04 %).

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. V. 1937 aloitettua tutkimusta siitä, miten varsinaiset avunsaajat jakautuvat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan, on edelleen jatkettu. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on kestänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta v:n 1947 aikana saaneista henkilöistä:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllinen	1 194	2 993	8	4 195
Lyhytaikainen	1 244	1 643	199	3 086
Yhteensä	2 438	4 636	207	7 281

Suurimmalla osalla eli 57.6 %:lla kaikista varsinaisista avunsaajista oli avustus säännöllistä. Miehet ja naiset erosivat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä 49.0 %, mutta naisista vain 64.6 % sai säännöllistä avustusta. Lasten saama avustus oli etupäässä lyhytaikaista vain 3.9 %:n saadessa säännöllistä köyhäinhoitoavustusta. Edelliseen vuoteen verraten oli säännöllistä avustusta saaneiden prosenttiluku jonkin verran noussut.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaiset 16 vuotta täyttäneet avunsaajat ryhmittäytyivät siten, että heistä oli naimattomia 46.2 %, naimisissa olevia 23.3 %, eronneita 8.7 % ja leskiä 21.8 %. Miehet ja naiset ryhmittäytyivät varsin eri tavoin siviilisäätyynsä nähden: kun miehistä oli naimattomia 42.6 %, naimisissa olevia 40.2 % ja leskiä 8.0 %, oli naisista naimattomia 48.1 %, vajaa kolmasosa eli 29.0 % leskiä ja vain 14.4 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 9.2 % ja naisista 8.5 %.

Syntyperän mukaan oli alle 16-vuotiaista varsinaisista avunsaajista 76.8 % aviosyntyisiä ja loput 23.2 % aviottomia. Isä oli kuollut 20 avustetulta lapselta ja 52 lapsen isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä. Varsinaisista avunsaajista 97.2 % oli 16 vuotta täyttäneitä ja vain 2.8 % alle 16-vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli alla olevan taulukon mukainen:

¹⁾ Kotiaivustusta saaneisiin lapsiin nähden huomattakoon, että kotiaivustus heidän kohdallaan on etupäässä käsittänyt heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä tms.

Ikä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	37	1.5	53	1.1	90	1.3
20—29	237	9.7	454	9.8	691	9.8
30—39	496	20.4	600	12.9	1 096	15.5
40—49	588	24.1	602	13.0	1 190	16.8
50—54	250	10.3	277	6.0	527	7.5
55—59	206	8.4	291	6.3	497	7.0
60—69	336	13.8	870	18.8	1 206	17.0
70—	288	11.8	1 489	32.1	1 777	25.1
Yhteensä	2 438	100.0	4 636	100.0	7 074	100.0

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli miltei puolet eli 49.2 % kaikista täysikasvuista avunsaajista; naisten kohdalla tämä ryhmä oli 57.2 %, mutta miesten kohdalla 34.0 %. Nuoremmista ikäryhmistä esiintyivät suurimpina ryhmät 40—49 ja 30—39 tehden vastaavasti 16.8 % ja 15.5 %. Miehistä kuului näihin ikäryhmiin huomattavasti suurempi osa kuin naisista, nimittäin ikäryhmään 40—49 24.1 % ja 30—39 20.4 %, naisista vastaavasti 13.0 % ja 12.9 %.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

Ammatti	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	58	2.4	94	2.0	152	2.2
Maanviljelystä ja sen sivuelinkeinoja harjoittavia	35	1.4	54	1.2	89	1.3
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	184	7.5	497	10.7	681	9.6
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	122	5.0	288	6.2	410	5.8
Tehdas- ja ammattityöntekijöitä	952	39.1	1 010	21.8	1 962	27.7
Muita työntekijöitä	795	32.6	1 024	22.1	1 819	25.7
Merimiehiä ja kalastajia	49	2.0	11	0.2	60	0.8
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	53	2.2	55	1.2	108	1.5
Yksityisten palvelijoita	—	—	1 037	22.4	1 037	14.7
Muun elinkeinon harjoittajia	28	1.2	137	2.9	165	2.3
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	162	6.6	429	9.3	591	8.4
Yhteensä	2 438	100.0	4 636	100.0	7 074	100.0

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät yms. ja kuului näihin kumpaankin ryhmään yhteensä yli puolet kaikista täysikasvuista avunsaajista; erikseen miehistä oli näiden ryhmien osuus miltei $\frac{3}{4}$, naisista vajaa puolet. Merkille pantava on lisäksi naisten kohdalla yksityisten palvelijoiden suhteellisen suuri ryhmä eli yli viidesosa kaikista naispuolisista avustetuista.

Alle 16-vuotiaat lapset on ryhmitetty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- ym. ammattityöntekijöitä 52.7 % ja muita työntekijöitä 18.8 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäisen.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloja koskeva selvitys ¹⁾ osoittaa: 1 887 avunsaajaa asui 1 huoneen asunnoissa, 632 2 huoneen asunnoissa sekä 171 kolme tai useampia huoneita käsittävissä asunnoissa. Asukkeina asui 1 076 ja yömajoissa 222 henkilöä, loput olivat koko vuoden laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomat. Jos

¹⁾ Ks. s. 158.

nämä laitoksissa olleet ja ne, joiden asunto-oloista ei ole ollut tietoa, jätetään laskelman ulkopuolelle, voidaan todeta, että yhden huoneen asunnoissa asui 47.3 %, kahden huoneen 15.8 %, kolmen tai useamman huoneen asunnoissa 4.3 %, asukkeina 27.0 % sekä yömajoissa 5.6 %.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoidtoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiaavustusta saaneista.

Laitoshoidto

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 1 903 miestä, 2 765 naista ja 201 alle 16-vuotiasta lasta eli kaikkiaan 4 869 eri henkilöä (edellisenä vuonna 4 643).

Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 956 061 (edellisenä vuonna 929 228), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 196.4 huoltopäivää (edellisenä vuonna 200.1). Keskimääräinen huoltopäiväluku nousi miesten kohdalla 177.3 päivästä 181.6 päivään ja aleni naisten kohdalla 225.0 päivästä 217.3 päivään sekä nousi lasten kohdalla 44.2 päivästä 48.0 päivään. Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1947

16 vuotta täyttäneet

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	1 903	2 765	4 668	345 582	600 830	946 412	202.7
Kaupungin omat laitokset.....	1 717	2 246	3 963	305 478	502 156	807 634	203.8
<i>Huoltolautakunnan alaiset.....</i>	<i>495</i>	<i>765</i>	<i>1 260</i>	<i>114 122</i>	<i>198 587</i>	<i>312 709</i>	<i>248.2</i>
Kunnalliskoti	448	763	1 211	106 006	198 224	304 230	251.2
Tervalammen työlaitos	71	3	74	7 804	363	8 167	110.4
» alkoholistihuoltola.....	5	—	5	312	—	312	62.4
<i>Sairaalat</i>	<i>779</i>	<i>667</i>	<i>1 446</i>	<i>46 737</i>	<i>36 741</i>	<i>83 478</i>	<i>57.7</i>
Marian sairaala	282	236	518	9 823	9 524	19 347	37.3
Kivelän sairaala	278	347	625	12 682	18 671	31 353	50.2
Tuberkuloosisairaala	260	68	328	23 117	7 021	30 138	91.9
Kulkutautisairaala	7	10	17	126	248	374	22.0
Malmin sairaala	23	38	61	989	1 277	2 266	37.1
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskus-</i>							
<i>kodit</i>	<i>528</i>	<i>900</i>	<i>1 428</i>	<i>144 619</i>	<i>266 828</i>	<i>411 447</i>	<i>288.1</i>
Nikkilän sairaala	455	771	1 226	137 474	248 655	386 129	315.0
Kivelän sairaala	75	125	200	5 768	15 606	21 374	106.9
Keskuskodit	7	25	32	1 377	2 567	3 944	123.2
Muiden omistamat laitokset	245	625	870	40 104	98 674	138 778	159.5
<i>Vanhainkodit ja turvakodit</i>	<i>13</i>	<i>185</i>	<i>198</i>	<i>2 995</i>	<i>35 779</i>	<i>38 774</i>	<i>195.8</i>
Vanhainkoti Altheim	—	8	8	—	2 417	2 417	302.1
» Annikoti	—	4	4	—	1 095	1 095	273.7
» Aurinko	—	1	1	—	352	352	352.0
» De gamlas hem	—	5	5	—	1 689	1 689	337.8
» Hemgården	—	3	3	—	1 095	1 095	365.0
» Iltala	—	6	6	—	2 190	2 190	365.0
» Mariayhdistyksen	—	15	15	—	4 189	4 189	279.3
» Martta-koti	—	1	1	—	122	122	122.0
» Rouvasväenyhdistyksen	—	5	5	—	1 429	1 429	285.8
» Ruotsalaisen metodistiseura-	—	8	8	—	2 312	2 312	289.0
» Sjömansro	1	—	1	46	—	46	46.0
» Syysaurinko	—	1	1	—	365	365	365.0
» Vaasan ukkokoti	1	—	1	243	—	243	243.0
» Venäläisten	9	35	44	2 327	10 709	13 036	296.3

Jatk.

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Äitienkoti Ensikoti	—	40	40	—	2 875	2 875	71.9
» Solhem	—	3	3	—	277	277	92.3
Pippingskjöldin hoitola	—	41	41	—	2 559	2 559	62.4
Naisten asuntola Valkonauha	—	2	2	—	94	94	47.0
Kuhankosken tyttökoti	—	4	4	—	1 057	1 057	264.2
Pohjolan poikakoti	1	—	1	23	—	23	23.0
Kuuromykkäkoti Salmela	1	—	1	356	—	356	356.0
» Ävik	—	3	3	—	831	831	277.0
Lomaliiton lomakoti	—	3	3	—	122	122	40.7
Työkodit ja siirtolat	1	15	16	255	1 155	1 410	88.1
Kylänpään tyttökoti	—	1	1	—	365	365	365.0
Rajamäen työsiirtola	1	—	1	255	—	255	255.0
Turvakoti Väinölä	—	3	3	—	218	218	72.7
Työkoti Emmaus	—	11	11	—	572	572	52.0
Sairaalat, parantolat yms.	122	267	389	5 086	10 127	15 213	39.1
Helsingin yleisen sairaalan synnytysosasto	—	30	30	—	331	331	11.0
Helsingin yleisen sairaalan muut osastot	38	140	178	1 569	4 337	5 906	33.2
Diakonissalaitos	—	1	1	—	18	18	18.0
Eiran sairaala	1	—	1	13	—	13	13.0
Suomen punaisen ristin sairaala	74	76	150	2 007	1 998	4 005	26.7
Hämeenlinnan lääninsairaala	1	—	1	31	—	31	31.0
Turun lääninsairaala	1	—	1	5	—	5	5.0
Västra Nylands sjukhus	1	1	2	36	7	43	21.5
Erilaiset keuhkotautiparantolat	1	7	8	181	479	660	82.5
Forssan parantola	—	1	1	—	107	107	107.0
Invalidiisäätien huoltolaitos	1	2	3	34	157	191	63.7
Raajarikkoisten huoltolaitos	—	1	1	—	135	135	135.0
Helsingin sairaskoti	—	4	4	—	1 460	1 460	365.0
Veikkolan parantola	1	3	4	92	158	250	62.5
Kaatumatautisten hoitolat	4	4	8	1 118	940	2 058	257.2
Mielisairashoitolat	101	174	275	31 063	51 613	82 676	300.6
Lapinlahden sairaala	6	15	21	194	666	860	41.0
Niuvanniemen sairaala	—	2	2	—	730	730	365.0
Pitkäniemen sairaala	2	—	2	371	—	371	185.5
Seilin sairaala	—	2	2	—	541	541	270.5
Kellokosken sairaala	34	61	95	10 111	18 766	28 877	304.0
Seinäjoen piirisairaala	7	9	16	1 871	2 923	4 794	299.6
Harjavan piirimielisairaala	4	2	6	1 460	730	2 190	365.0
Tammisaaren piirimielisairaala	19	35	54	5 797	10 406	16 203	300.0
Uudenkaupungin piirimielisairaala	2	26	28	730	8 876	9 606	343.1
Mustasaaren vankimielisairaala	1	—	1	173	—	173	173.0
Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitos	2	—	2	546	—	546	273.0
Vaalialan tylsämielisten lasten hoitola	11	10	21	3 864	3 230	7 094	337.8
Helsingin diakonissalaitoksen Rinnekoti	13	13	26	4 726	4 745	9 471	364.3
Toivolän poikakoti	4	—	4	1 220	—	1 220	305.0
Alkoholistihoitolat	8	—	8	705	—	705	88.1
Lammin	1	—	1	47	—	47	47.0
Lapinjärven	2	—	2	72	—	72	36.0
Perniön	6	—	6	586	—	586	97.7

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	99	102	201	4 811	4 838	9 649	48.0
Kaupungin omat laitokset	74	79	153	3 504	3 901	7 405	48.4
Huoltolautakunnan alainen	14	18	32	972	826	1 798	56.2
Kunnalliskoti	14	18	32	972	826	1 798	56.2

Jatk.

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	
<i>Sairaalat</i>	59	59	118	2 477	2 582	5 059	42.9
Marian sairaala	20	22	42	590	768	1 358	32.3
Kivelän sairaala	9	5	14	287	235	522	37.3
Tuberkuloosisairaala	5	5	10	886	698	1 584	158.4
Kulkutautisairaala	22	24	46	588	805	1 393	30.3
Malmin sairaala	6	5	11	126	76	202	18.4
<i>Mielisairaalat</i>	1	2	3	55	493	548	182.7
Kivelän sairaala	1	2	3	55	493	548	182.7
Muiden omistamat laitokset	27	27	54	1 307	937	2 244	41.6
<i>Kesäsiirtola Aula</i>	2	—	2	122	—	122	61.0
<i>Sairaalat, parantolat yms.</i>	25	26	51	1 185	901	2 086	40.9
Helsingin yleinen sairaala	13	22	35	369	699	1 068	30.5
Suomen punaisen ristin sairaala	8	2	10	135	20	155	15.5
Invaliidisäätiön huoltolaitos	1	—	1	49	—	49	49.0
Raajarikkoisten työkoulu	—	1	1	—	134	134	134.0
Karkun parantola	1	—	1	242	—	242	242.0
Kiljavannummen parantola	1	1	2	84	48	132	66.0
Salpausselän parantola	1	—	1	306	—	306	306.0
<i>Mielisairashoitolat</i>	—	1	1	—	36	36	36.0
Lapinlahden sairaala	—	1	1	—	36	36	36.0

Näiden taulukoiden mukaan tuli 85.2 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 32.9 % huoltopäivistä huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku melisairaaloissa ja muissa melisairashoitoloissa oli runsaasti puolet eli 51.7 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoidtoa saaneista 495 miestä, 765 naista ja 32 lasta eli yhteensä 1 292 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 46 henkilön lisäystä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Kunnalliskoti

Kuten edellisen vuoden toimintakertomuksesta jo kävi selville, lakkautettiin kunnalliskodin yhteydessä ollut työlaitos edellisen vuoden lopulla, joten se ei kertomusvuonna ole ollut toiminnassa. Työlaitoshoidokkien asuinrakennusta on käytetty kunnalliskodin hoidokkien sijoituspaikkana, yhden osaston käsittäessä kuitenkin asiaalisia huollettavia sekä työlaitoksiin lähetettävien vastaanotto-osaston. Työlaitoksen lakkauttamisen yhteydessä lopetettiin suutarinverstaas suutarintyönjohtajan siirtyessä työskentelemään työtupiin. Työlaitoksen muut viranhaltijat jäivät kunnalliskodin palvelukseen, ja laitoksen räätälinverstaas, kirjansitomo, puuseppäverstaas, maalaamo ja paja jäivät toimimaan kunnalliskodin yhteydessä. Huoltolautakunnan työtuissa suoritettujen järjestelyjen johdosta siirtyi yksi työtupien puuseppäntyönjohtaja ja osa miespuolisista työntekijöistä työskentelemään kunnalliskodin puuseppänerstaalle. Kaupunginhallituksen maaliskuun 6 p:nä tekemän päätöksen nojalla järjestettiin kunnalliskotiin tilapäinen sairausosasto tyydyttämään lisääntyneitä sairaspaiikkojen tarvetta.

Hoidokit. Kunnalliskodissa hoidettiin kertomusvuonna 448 miestä ja 763 naista, yhteensä 1 211 täysikasvuista henkilöä, sekä 32 lasta, joista 14 poikaa ja 18 tyttöä, eli siis kaikkiaan 1 243 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 832 henkilöä, vuoden varrella otettiin 411 ja poistettiin 377 henkilöä. V:een 1948 jäi siis jäljelle laitoksiin 866 henkilöä. Kaikkiin hoidokkien lukumäärää koskeviin numerotietoihin sisältyvät myös ns. sotasiirtolaiset.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	156	Karkasi laitoksesta	6
Lähetettiin kotikuntaansa.....	11	Kuoli	137
Lähetettiin muihin laitoksiin	67	Yhteensä	377

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu ...	56	39	836	Heinäkuu	32	23	788
Helmikuu	58	33	847	Elokuu	29	26	802
Maaliskuu ...	50	40	865	Syyskuu	27	21	818
Huhtikuu	37	37	862	Lokakuu.....	30	23	855
Toukokuu ...	22	41	836	Marraskuu ...	21	20	872
Kesäkuu	29	38	809	Joulukuu	20	36	867
				Koko vuosi	411	377	838

Huoltopäiviä oli koko vuonna 306 028 eli 246 päivää keskimäärin hoidokkia kohden. Miesten päiviä oli 106 006, naisten 198 224 ja lasten 1 798 eli keskimäärin hoidokkia kohden vastaavasti 237, 260 ja 56.

Menot ja tulot. Kunnalliskodin ja sen työhuoneiden menot ja tulot ilmenevät seuraavasta asetelmasta, ja on tällöin huomattava, että entisen työlaitoksen talousarvioita käytettiin kunnalliskodin talousarvion osana, josta työhuoneiden taloutta ei ollut erotettu:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	45 482 705	Kunnalliskodin	499 287
Työhuoneiden	6 140 172	Työhuoneiden	887 938
Yhteiset menot	5 588 317	Yhteiset tulot	2 617 904
Yhteensä	57 211 194	Yhteensä	4 005 129

Tuotannollisista laitoksista tuottivat voittoa maanviljelys 577 138 mk ja sikala 761 914 mk, mutta pesulaitos sitä vastoin tappiota 275 111 mk. Tuotantolaitosten yhteinen voitto oli näin ollen 1 063 941 mk (edellisenä vuonna 1 092 353 mk).

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden, lapset ja sotasiirtolaiset mukaan lukien oli 187 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja työhuoneiden tulot, saadaan hoidokkipäivän nettokustannukseksi 174 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten voitto, jää hoidokkipäivän nettokustannukseksi 170 mk.

Hoidokkien työ. Työkykyiset hoidokit työskentelivät laitosten taloustehtävissä ja työhuoneissa sekä maanviljelyksessä, sikalassa ja pesulaitoksessa.

Lääkärinhoito. Poliklinikalla käyntien luku oli 3 118, ollen suurin maaliskuussa, 326 käyntiä, ja alhaisin joulukuussa, 162 käyntiä.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 137 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuoleman syy	Mp.	Np.	Yht.	Kuoleman syy	Mp.	Np.	Yht.
Vanhuudentaudit	9	24	33	Ruoansulatuselinten taudit	—	3	3
Tartuntataudit	3	—	3	Virtsaelinten taudit	—	2	2
Hermoston taudit	4	8	12	Luuston ja nivelten taudit ..	—	5	5
Verenkiertoelinten taudit ..	10	36	46	Kasvaimet	—	8	8
Hengityselinten taudit	11	14	25	Yhteensä	37	100	137

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Laitosten saarnaaja toimitti laitoksen kirkossa 54 suomenkielistä ja 13 ruotsinkielistä jumalanpalvelusta. Edellisissä oli osanottajina yhteensä 4 027 ja jälkimmäisissä 369 henkilöä. Erikseen on sairasosastoilla pidetty säännöllisesti hartaushetkiä. Ehtoollisjumalanpalveluksia on pidetty suomenkielellä 28 ja ruotsinkielellä 4, minkä lisäksi eri osastoissa ja yksityisten sairaiden kohdalla on järjestetty ehtoollistilaisuuksia. Myös useita lasten kastamisia on toimitettu. Lisäksi tulevat vielä ne hartaustilaisuudet, joita ulkopuoliset järjestöt tai yksityiset ovat saapuneet pitämään hoidokkien viihdytykseksi. Kertomusvuoden huomattavimmista hengellisistä tilaisuuksista mainittakoon Paavalin seurakunnan kirkkokuoron konsertti, Helsingin kaupunkilähetyksen järjestämät hiljaisen viikon ja adventtiaaton juhlat, itsenäisyyden 30-vuotisjuhla sekä jouluaaton hartaushetki, jota kunnioitti läsnäolollaan mm. kaupunginjohtaja E. Rydman.

Muuta henkistä virkistystoimintaa edustivat useat konsertit, joista mainittakoon kaupungin vakinaisen palokunnan äitienpäivänä toimeenpanema. Eri järjestöt toimeenpanivat niinkään hoidokeille juhlatilaisuuksia kahvitarjoiluineen ja virkistävine ohjelmineen. Hoidokkien keskuudessa toimi edelleen opintokerho.

Laitoksen oman pienen kirjaston täydennykseksi saatiin kaupunginkirjastosta käytettäväksi 800 teosta sekä lisäksi puolitoistasataa hoidokkien erityisesti toivomaa nidettä. Hoidokkien käytössä oli lisäksi 132 vuosikertaa sekä suomen- että ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä.

Kuraattoritoiminta. Kokeilumielessä oli laitoksessa vuoden viimeisen neljänneksen aikana järjestettynä ns. kuraattoritoimintaa. Kuraattorin tehtävänä oli avustaa hoidokkeja ohjein, neuvoin ja toimenpitein pääasiassa heidän yksityisasioissaan, kirjallisten anomusten ym. laatimisessa, omaisuusasioiden hoidossa, erilaatuissa virastoasioissa ym. Kuraattorin toimesta järjestettiin harjantekokurssit sokeille. Kaikkiaan joutui kuraattori avustamaan hoidokkeja 202 tapauksessa. Kuraattorina toimi huoltoviraston huoltotarkastaja.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin aikaisempaan tapaan laitoksen omiksi tarpeiksi pääasiallisimpien viljelyskasvien ollessa erilaisia ruokajuuksia ja keittiövihanneksia sekä rehuviljakasveja. Nettovoitto oli 577 138 mk.

Sikala. Sikakanta käsitti vuoden alussa 111 ja lopussa 81 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 4 elävää eläintä ja 1 881 kg sianlihaa. Laitoksen omaan talouteen toimitettiin 9 095 kg sianlihaa. Sikalan tuottama voitto oli 761 914 mk. Voitto johtui sianlihan vapauttamisesta säännöstelystä sekä sikalan tulossa olevan lopettamisen aiheuttamasta pidättyväsyydestä peruskorjausten suorittamisessa.

Pesulaitos. Pesulaitoksessa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 296 219 kg (edellisenä vuonna 299 996 kg) vaatteita. Pesulassa työskenteli 2 hoitajaa, lämmittäjämekaanikko ja parikymmentä palkattua pesuapulaista sekä keskimäärin 7 hoidokkia päivittäin, joiden viimeksi mainittujen päivätyöstä velottiin pesulalta 40 mk henkilöä kohden. Pesula tuotti tappiota 275 111 mk.

Tervalammen työlaitos

Hoidokit. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 198 eri henkilöä.

Köyhäinhuoltolain nojalla oli näistä laitoksessa 74 eri henkilöä, joista 71 miestä ja 3 naista. Heistä oli köyhäinhuoltolain 56 §:n nojalla 19 miestä, 31 §:n nojalla 48 miestä ja 3 naista sekä 31 ja 56 §:ien nojalla 4 miestä. Vuoden alussa oli köyhäinhuoltolain nojalla laitoksessa 33 miestä ja 3 naista, v:een 1948 jäi 26 miestä.

Irtoalaislain nojalla hoidettiin laitoksessa 46 naista. Vuoden alussa heitä oli 36. Irtoalaisosasto lakkautettiin kertomusvuoden kuluessa, kuten toisaalla on esitetty.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana perustetussa uudessa alkoholisti-huoltolaosastossa 78 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 54.

Koko laitoksen kaikkien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu ...	10	9	72	Heinäkuu	14	5	35
Helmikuu	7	10	68	Elokuu	13	15	41
Maaliskuu ...	5	10	63	Syyskuu	13	3	43
Huhtikuu	5	30	49	Lokakuu.....	34	6	66
Toukokuu ...	7	6	35	Marraskuu ...	9	6	75
Kesäkuu	21	25	35	Joulukuu	11	11	77
				Koko vuosi ¹⁾	149	136	55

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 19 959, josta köyhäinhuoltolain nojalla hoidettujen 8 167, irtolaislain nojalla hoidettujen 4 747 ja alkoholistilain nojalla hoidettujen 7 045.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 5 704 839 mk ja bruttotulot 1 761 727 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 4 338 954 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 286 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 198 mk (edellisenä vuonna 133 mk). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, saadaan tuloa yli kustannusten 20 mk hoitopäivältä (vastaava nettomeno oli edellisenä vuonna 49 mk).

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä, tehden kaikkiaan 15 327 työpäivää. Tästä määrästä oli työvelvollisten työpäiviä 1 660 ja köyhäinhuoltolain 31 §:n nojalla laitokseen otettujen hoidokkien työpäiviä 4 778, irtolaisten työpäiviä 3 429 sekä alkoholistien työpäiviä 5 460. Työvelvollisten laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 143 464 mk:n arvosta.

Terveystenhoito. Laitoksen lääkäri kävi tarkastamassa hoidokkeja, ja hänen vastaanottoillaan oli kaikkiaan 211 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Hoidokkien sielunhoidosta puolehtivat pääasiassa Vihdin seurakunnan papit käymällä pitämässä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Lisäksi kävivät Helsingin seurakuntien edustajat joitakin kertoja hengellistä ohjelmaa esittämässä.

Muusta henkisestä virkistystoiminnasta mainittakoon, että vuoden alkupuoliskolla, jolloin laitoksessa oli vielä naishoidokkeja, pidettiin yhteislauluharjoituksia ja kerhoiltoja noin kerran viikossa. Ohjelmallisia tilaisuuksia, pääasiassa hoidokkien suorittamin ohjelmin, oli tällöin 5. Vuoden jälkipuoliskolla, jolloin hoidokit ovat olleet yksinomaan miespuolisia, on ohjelmallisia juhlia järjestetty 4, elokuvanäytöksiä 2, urheilutilaisuuksia 3 ja kerhoiltoja 8. Lopuksi mainittakoon laitoksen toistatuhatta nidettä käsittävän kirjaston, helsinkiläisten päivälehden, eräitten aikakausjulkaisujen sekä radiovastaanottimien suomat mahdollisuudet henkiseen virkistykseen.

Maatila. Viljelty pinta-ala käsitti siirtoväelle tehdyn maanluovutuksen jälkeen kertomusvuonna peltoa ja puutarhaa 136.76 ha sekä 16.64 ha raivattua laidunmaata. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat kylvö- ja satomäärät.

Kasvi	Viljelysala, ha	Kylvömäärä, kg	Sato	
			Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Ruis	9.81	1 750	19 325	1 970
Kevätvehnä	12.60	3 000	18 575	1 474
Ohra	10.54	2 550	19 230	1 825
Herne	1.12	400	2 150	1 920

¹⁾ Niihin lukuihin nähden, jotka koskevat laitokseen otettujen ja sieltä poistettujen määriä, on otettava huomioon, etteivät ne tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on saatettu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

Kasvi	Viljelysala, ha	Kylvömäärä, kg	Sato	
			Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Kaura	21.91	5 450	39 700	1 812
Peruna.....	8.80	26 000	74 230	8 435
Heinä, kuiva	33.21	.	98 000	2 951
» tuore AIV	10.00	.	71 000	7 100
Timoteinsiemen	0.85	325	300	353
Apilansiemen	.	170	.	.
Täyskesanto	6.62	—	—	—
Puutarha.....	5.99	.	.	.
Laidun.....	7.10	—	—	—
Muiden viljelyksessä	1.24	.	.	.

Lannoitukseen käytettiin 1 477 kuormaa karjanlantaa, 1 200 kg kalkkisalpietaria, 6 350 kg superfosfaattia, 4 900 kg kalisuolaa ja 24 700 kg renofosfaattia. Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 2 741. Nautakarja käsitti vuoden alussa 91 ja lopussa 54 päätä. Koko karjan (61.5 kpl) keskituotanto oli tarkastusvuonna 1946—47 2 651 kg maitoa, 108 kg rasvaa rasvaprosentin ollessa 4.1 ja säännöllisten (34.0 kpl) vastaavasti 2 680 kg, 108.0 kg, 4.1 %. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 242 eläintä ja lopussa 125 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 188 sikaa ja 280 porsasta. Lampaiden luku oli vuoden alussa 25 ja vuoden lopussa 23, joista 10 karitsaa.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 2 täysikasvuista henkilöä, joista 1 mies ja 1 nainen. Heidän huoltopäiviensä yhteinen lukumäärä oli 730.

Kotiaavustukset

Kertomusvuonna jaettiin varsinaista kotiaavustusta kaikkiaan 3 636 Helsingissä asuvalle henkilölle, joista 2 410 sai yksinomaan kotiaavustusta vähintään 2 500 mk:n arvosta. Tilapäistä avustusta eli kotiaavustusta alle 2 500 mk:n arvosta sai edellisten lisäksi 1 104 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annettua kotiaavustuksesta tuli vielä osalliseksi 383 aviopuolisoa ja 1 713 lasta.

Seuraava taulukko osoittaa perhesuhteet ja lasten luvun niissä tapauksissa, joissa lapset olivat osallisina varsinaisesta kotiaavustuksesta:

Perheitä, joihin kuului					Perheitä, joihin kuului				
Lasten luku	Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä	Lasten luku	Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä
1	61	6	180	247	6	5	—	4	9
2	70	7	158	235	7	6	—	1	7
3	48	1	88	137	8	2	—	—	2
4	33	1	39	73	9	1	—	—	1
5	21	—	12	33	Yhteensä	247	15	482	744

Alle 16-vuotiaita lapsia oli näissä varsinaista kotiaavustusta saaneissa perheissä siis kaikkiaan 1 713 eli perhettä kohden keskimäärin 2.3 (edellisenä vuonna 2.1).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiaavustusta saaneet sekä kotiaavustuksesta osalliseksi joutuneet, saadaan summaksi 6 836 (edellisenä vuonna 6 653), joka luku ilmaisee niiden Helsingissä asuvien kokonaismäärän, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiaavustuksia.

Kotiaavustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatavaroiden, vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Rahana annettujen avustuksien osuus oli 88.0 % ja tarveaineina annettujen osuus 11.1 %. Mitä kotiaavustustasoon tulee, on sitä vuoden kuluessa elinkustannusindeksin noustessa vastaavasti korotettu. Tästä johtuen osoittaa ta-

pausta kohden laskettu keskimääräinen avustus nousua edellisiin vuosiin verrattuna. Tapausta kohden kuukaudessa laskettu kotiaavustus on viime vuosina ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1938 ...	317: 15	1940 ...	350: 95	1942 ...	435: 26	1944 ...	519: 28	1946 ...	1 268: 69
1939 ...	321: 68	1941 ...	405: 58	1943 ...	496: 19	1945 ...	726: 90	1947 ...	1 646: 87

Kertomusvuoden eri kuukausina Helsingin kaupungissa asuville jaetut kotiaavustukset sekä vastaavien avustustapausten lukumäärä näkyvät seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Kotiaavustustapauksia	Lisäksi avustuksesta osallisia	Yhteensä	Kotiaavustukset, mk					
				Rahana	Polttopuina	Ruokana	Vaatteina	Muussa muodossa	Yhteensä
Tammikuu	2 134	929	3 063	2 488 679	471 518	2 000	31 985	28 478	3 022 660
Helmikuu	2 169	953	3 122	2 596 477	611 346	1 700	21 401	18 769	3 249 693
Maaliskuu	2 176	997	3 173	2 690 580	523 538	1 395	20 188	24 076	3 259 777
Huhtikuu	2 162	1 018	3 180	2 690 571	437 398	600	22 941	65 329	3 216 839
Toukokuu	2 072	985	3 057	3 178 880	299 072	100	27 442	58 860	3 564 354
Kesäkuu	1 937	786	2 723	3 046 750	102 511	—	27 346	40 952	3 217 559
Heinäkuu	1 964	743	2 707	3 059 442	54 461	—	10 618	35 349	3 159 870
Elokuu	1 917	686	2 603	2 749 435	33 507	785	2 215	29 179	2 815 121
Syyskuu	2 016	936	2 952	3 260 112	283 706	410	27 681	23 768	3 595 677
Lokakuu	2 082	954	3 036	3 415 581	397 404	2 355	30 730	22 178	3 868 248
Marraskuu	2 044	882	2 926	3 264 984	379 345	1 605	46 661	34 277	3 726 872
Joulukuu	2 064	943	3 007	3 777 794	202 118	1 000	38 789	42 436	4 042 137
Koko vuosi	24 737	10 812	35 549	36 219 285	3 795 924	11 950	307 997	403 651	40 738 807

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuvat toimivat entiseen tapaan kolmena osastona sijaiten kaikki osastot talossa Helsinginkatu 24. Näistä osastoista:

A-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia varattomille täysikäisille henkilöille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa ja jotka vanhuuden, henkisen tai ruumiillisen sairaalloisuuden, ruumiinvamman tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ainoastaan osittain pystyivät omalla työllään hankkimaan itselleen elatusta sekä joiden työtupiin ottaminen katsottiin yhteiskunnallisen huollon tarkoituksena mukaiseksi;

B-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia niille alkoholisti- ja irtolaisnaisille, lähinnä valvonta-asteella oleville, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä ja joille ei ollut onnistuttu saamaan sopivaa ansiotyötä muualla; sekä

C-osaston tarkoituksena oli varata tilaisuutta ansioon ja itse-elatukseen varattomille, työttömyyden vuoksi yhteiskunnallista huoltoa tarvitseville työkykyisille, työhaluisille ja ilman omaa syytään työttömille naisille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä.

Työskentely tapahtui A-osastolla 5 työryhmässä, joista 4 oli naisia varten, B-osastolla yhtenä ryhmänä sekä C-osastolla 3 ryhmänä. Työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa kaikille osastoille yhteisesti 240. Työtupien kaikki osastot olivat suljettuina heinäkuun 15 p:n ja elokuun 14 p:n välisen ajan.

Työtupien puutyöosasto lakkautettiin kertomusvuoden alusta lukien ja siellä työskennelleet työntekijät siirrettiin kunnalliskodin työhuoneisiin samoin kuin myös yksi työnjohtajista. Toinen puutyöosaston työnjohtaja siirrettiin vuoden kuluessa huoltoviraston järjestysmiehen tehtäviin. Kaikkien näiden palkat on kuitenkin suoritettu työtupien palkkausmomenteilta.

Mainittakoon vielä, että suuri osa työtupien myymälästä ja kaksi varastohuonetta ovat koko vuoden olleet vuokratta Tukholman Helsingin komitean käytössä.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat edelleen tilaustyöt kaupungin eri laitoksille.

Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden makuu-ym. vaatteiden, sähkö- ja kaasulaitosten mittarinlukijain virkapukujen ja huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus on niinkään ollut työtupien tehtävänä. Yksityisten tilaajien töitä on voitu suorittaa vain varsin rajoitetusti ja tällöinkin pääasiassa heidän omista tarveaineistaan.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina s. 51 olevasta taulukosta 18 tarkemmin ilmenevällä tavalla. Sanottu lukumäärä oli pienimmillään 150, elokuun 16 p:n ja syyskuun 6 p:n, sekä suurimmillaan, 191, edellisen vuoden joulukuun 30 p:n ja kertomusvuoden tammikuun 25 p:n välisenä aikana. Työntekijäin lukumäärä oli pitkin vuotta huomattavasti talousarviossa edellytettyä alhaisempi. Työpäivien lukumäärä koko vuonna oli 35 974, ja on tähän luettu myös kunnalliskodin työhuoneilla työskennelleiden työpäivät.

Työtupien bruttomenot olivat 14 927 106 mk ja bruttotulot 9 788 226 mk, joten nettomenoiksi kirjanpidon mukaan jää 5 138 880 mk. Kun näiden kirjanpidon mukaisten arvojen perusteella lasketaan keskikustannus työntekijää ja työpäivää kohden, saadaan bruttomenoiksi 415 mk (edellisenä vuonna 106 mk) ja nettomenoiksi 143 mk. Vuoden päättyessä myymättömänä olevan valmisteveraston sekä työainevaraston arvo oli 2 788 593 mk, eikä tätä summaa ole otettu huomioon työntekijäin päiväkustannuksia laskettaessa. Jos työtupien nettokustannuksia laskettaessa otetaan huomioon kertomusvuoden aikana tapahtunut tavaravarastojen ja kaluston lisääntyminen, mikä arvoltaan teki 1 271 749 mk, saadaan nettokustannukseksi 108 mk työntekijää ja työpäivää kohden.

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona on työtuvilla ollut oma, joskin normaalivuotokseksi pienempi kansantaloudellinen ja sosiaalinen merkityksensä, ja on niiden avulla joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita voitu estää joutumasta suoranaisen köyhäinhoitoavustuksen varaan. Niinkään työtupien erikoisosastot ovat jatkuvasti tarjonneet työmahdollisuuksia valvonnassa oleville naispuolisille alkoholisteille, irtolaisille sekä vähäiselle määrälle työttömiä.

Lopuksi on huomautettava, että työtupien A- ja C-osastoilla työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu avunsaajiin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa, sensijaan sisältyvät B-osastolla työskennelleet irtolais- ja alkoholistinaiset asianomaisiin irtolais- ja alkoholistitilastoihin.

Lahjoitusrahastojen koroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja ja muita lahjoituksia oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk		Mk
Aleksandras understödrahasto	389	Kordelinin, Alfred, avustusrahasto .	12 215
Bergmanin, Maria, testamenttirahasto	541	Lampanin, Elsa Maria, rahasto	833
Brobergin, Gustava Katarina, ym. rahastot.....	600	Mattson-Kivilän, Isak, puolisoiden apurahasto	6 129
Elgin, Vilhelm, pauvres honteux, rahasto	574	Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto	379
Gardbergin, Lisette, rahasto	54	Sierckenin, Carl, rahasto.....	151
Grefbergin, Emma, rahasto	6 228	Tuntemattoman lahjoittajan, Sörnäisten köyhille	500
Gripenbergin, Hedvig Charlotta, rahasto	607	Wavulinin, Waldemar, lahjoitusrahasto	812
Hanellin, Carl Gustaf, rahasto	282	Westzynthiuksen, W.J.S., testamenttirahasto	1 132
Holmströmin, John, rahasto kainojen köyhien hyväksi	13 180		
		Yhteensä	44 606

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustukseksi 91 eri henkilöille yhteensä 43 168 mk.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annettu köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin, eikä lahjoitusvaroja

saaneita henkilöitä ole otettu huomioon, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhuoltolain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 801 eri henkilöä, joista 180 miestä ja 621 naista. Niinä vuosina, joina voimassa olevaan irtolaislakiin perustuvaa irtolaishuoltoa on pääkaupungissa suoritettu, on kunakin vuonna kohdistettu irtolaishuoltotoimenpiteitä seuraavasta asetelmasta ilmenevään lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1942	69	597	666
1938	132	359	491	1943	75	629	704
1939	176	466	642	1944	63	571	634
1940	145	551	696	1945	71	548	619
1941	112	579	691	1946	165	587	752
				1947	180	621	801

Kuten havaitaan, oli irtolaishuollossa olleiden lukumäärä suurempi kuin yhtenäkkään aikaisempaan vuoteen koko irtolaislain voimassaoloaikana.

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 273, erikseen miehistä uusia 109 ja naisista 164. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1943	37	203	240
1938	71	171	242	1944	15	116	131
1939	79	185	264	1945	41	128	169
1940	53	238	291	1946	129	187	316
1941	35	169	204	1947	109	164	273
1942	20	202	222				
				Yhteensä	707	2 009	2 716

Uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 26.0 %, joten irtolaishuolto valtaosaltaan on ollut naisten huoltoa. Seuraavassa esiintyvät selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, että uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa on ollut merkittävä ero verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 125 eli 15.6 %, erikseen miehistä 18.9 % ja naisista 14.7 %.

Kaikista irtolaisista oli syntynyt, prosenteissa:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	33.3	36.2	35.6
» maalaiskunnissa	64.5	62.7	63.6
Ulkomailla	2.2	1.1	1.4

Äidinkielenä oli suomi 723:lla eli 90.3 %:lla, ruotsi 73:lla eli 9.1 %:lla, ja lopulla 5:llä jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ne erityiset perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2) tavanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammattihaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen, jota on katsottu pääperusteeksi heidän ensi kerran irtolaishuoltoon joutuessaan, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	31	17.2	20	3.2	51	6.4
Työn vieroksuminen	36	20.0	29	4.7	65	8.1
Kerjuu	12	6.7	—	—	12	1.5
Ammattihaureus	—	—	564	90.8	564	70.4
Muu peruste	101	56.1	8	1.3	109	13.6
Yhteensä	180	100.0	621	100.0	801	100.0

Irtolaisnaisista joutui 90.8 % huoltoon ammattihaureuden perusteella ja loput työn vieroksumisen, kuljeksivan elämän tai muun perusteen nojalla. Miehistä suurin osa, 101 eli 56.1 %, otettiin huoltoon muilla perusteilla so. olivat henkilöitä, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottivat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle ¹⁾, mutta varsin monilla, 36:lla eli 20.0 %:lla, huollon perusteena oli työn vieroksuminen. Loput olivat huollossa kuljeksivan elämän tai kerjuun perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat, kuten tunnettua, varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen, minkä lisäksi työlaitoksesta ja pakkotyöstä ehdollisesti vapautuneet irtolaiset ovat määrääjän ns. jälkivalvonnan alaisina. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huolto-muotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	67	37.2	123	19.8	190	23.7
Kotikuntaan lähettäminen	9	5.0	27	4.4	36	4.5
Irtolaisvalvonta	28	15.6	107	17.2	135	16.9
Työlaitos	46	25.6	209	33.7	255	31.8
Pakkotyö	2	1.1	17	2.7	19	2.4
Jälkivalvonta	26	14.4	135	21.7	161	20.1
Ilman huoltotoimenpiteitä	2	1.1	3	0.5	5	0.6
Yhteensä	180	100.0	621	100.0	801	100.0

Vain varoitusasteelle jääneitä oli siis 23.7 % ja valvonta-asteelle 16.9 %, työlaitoksessa oli 31.8 % ja pakkotyössä 2.4 %. Suljetussa laitoshuollossa oli siis viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan yli kolmasosa, 34.2 %, kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Aivan vuoden lopussa huoltoon joutuneisiin 5 henkilöön nähden ei ehditty kertomusvuoden puolella täytäntöönpanna huoltotoimenpiteitä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 56.0 %, valvonta-asteelle 14.7 %, työlaitoksessa oli 12.8 %, pakkotyössä ei yhtään ja jälkivalvonnessa 3.7 %.

Työlaitokseen ja pakkotyöhön toimittamiseen nähden on huomattava, että poliisiviranomaiset joutuivat useasti soveltamaan irtolaislain 20 §:n 3 mom:ssa olevaa säännöstä, jonka mukaan poliisipäällikön on ilman edellä käyviä lievempiä huoltotoimenpiteitä tehtävä maaherralle esitys irtolaisen lähettämisestä laitokseen, jos tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä. Erinäisistä käytännöllisistä syistä on laitokseen lähettämisesitykset jätetty poliisiviranomaisten tehtäväksi. Ehdollisesti vapautettiin ennen vuoden päättymistä työlaitoksiin toimitetuista 28 miestä ja 124 naista. Työlaitoksiin palautettiin 8 ehdollisesti vapautettua miestä ja 66 naista. Lopullisesti vapautettiin työlaitoksista 10 miestä ja 43 naista. Pakkotyölaitoksesta vapautettiin ehdollisesti 2 naista ja 22 miestä sekä palautettiin niihin 1 mies ja 7 naista. Lopullisesti vapautettiin pakkotyölaitoksesta 1 nainen.

Huoltopäivien luku irtolaistyölaitoksissa oli kaikkiaan 51 262, josta 9 320 miesten ja

¹⁾ Suurin osa näistä on ollut henkilöitä, jotka ovat syöllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

lopun naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	92	51.1	370	59.6	462	57.7
Naineita	73	40.6	147	23.7	220	27.4
Leskiä	2	1.1	25	4.0	27	3.4
Eronneita	13	7.2	79	12.7	92	11.5
Yhteensä	180	100.0	621	100.0	801	100.0

Aviottomina syntyneitä oli kaikista irtolaisista 98 eli 12.2 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 11.7 % ja naisista 12.4 %.

Lapsia oli kaikkiaan 226 irtolaisella yhteensä 352.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosentteissa olivat irtolaishuollossa olevien keskuudessa seuraavat:

	1) 18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60 v. —	Yhteensä
Miehiä	5.0	23.9	37.2	23.3	6.7	3.9	100.0
Naisia	5.5	44.1	33.5	13.5	2.7	0.7	100.0
Kaikkiaan	5.4	39.6	34.3	15.7	3.6	1.4	100.0

Koulusivistys. Irtolaisista 34 eli 4.3 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 49 eli 6.1 %, kansakoulun käyneitä oli 625 eli 78.0 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 41 eli 5.1 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 22:lla eli 2.8 %:lla ja kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys 29:llä eli 3.6 %:lla. Yhden irtolaisen koulusivistyksestä ei ollut tietoa.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	2	1.1	—	—	2	0.2
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	1	0.6	7	1.1	8	1.0
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	9	5.0	30	4.8	39	4.8
Liikkeenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	6	3.3	23	3.7	29	3.6
b) työntekijöitä	3	1.6	24	3.9	27	3.4
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	70	38.9	271	43.6	341	42.6
Muita työntekijöitä	81	45.0	99	16.0	180	22.5
Merimiehiä ja kalastajia	5	2.8	—	—	5	0.6
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	2	1.1	1	0.2	3	0.4
Yksityisten palvelijoita	—	—	156	25.1	156	19.5
Muun elinkeinon harjoittajia	—	—	—	—	—	—
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	1	0.6	10	1.6	11	1.4
Yhteensä	180	100.0	621	100.0	801	100.0

Myös uudet irtolaiset ryhmittyivät ammattinsa mukaan suurin piirtein suhteellisesti samalla tavoin kuin kaikki irtolaiset.

1) Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Muita tietoja. Irtolaisiin nähden on edelleen selvitetty eräitä yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja, kuten heidän aikaisempaa irtolaisuuttaan, rikollisuuttaan ym., mutta kuitenkin entisestään supistetussa muodossa.

Kaikista irtolaisista oli 275 eli 34.8 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjuusta.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 354 eli 44.2 % kaikista, miehistä erikseen 119 eli 66.1 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 44.0 %.

Köyhäinhoitoa ennen kertomusvuotta oli huollossa olevista irtolaisista saanut 213 henkilöä eli 26.6 % kaikista, erikseen miehistä 32.2 % ja naisista 25.0 %. Kertomusvuonna sai heistä köyhäinhoidollista avustusta 6 miestä ja 19 naista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli 76 347 mk.

Lisäksi huollettiin heitä, lukuunottamatta irtolaistyölaitoksia, köyhäinhuoltotoimenpitein muissa laitoksissa yhteensä 2 069 huoltopäivää, jotka jakautuivat seuraavalla tavalla:

Laitosryhmä	Miesten huoltopäiviä	Naisten huoltopäiviä	Huoltopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	—	285	285
Työlaitos	118	178	296
Sairaalat	303	950	1 253
Mielisairaalat	6	134	140
Muut laitokset	—	95	95
Yhteensä	427	1 642	2 069

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 4 035 488 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina toisilta kunnilta 248 825 mk, joten nettomenoiksi jäi 3 786 663 mk. Irtolaisille annetun köyhäinhoidon kustannukset eivät sisälly näihin lukuihin.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 2 769 eri henkilöä, joista 2 448 miestä ja 321 naista, eli enemmän henkilöitä kuin yhtenäkkään aikaisempana vuonna. Niiden vuosien aikana, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1943	650	98	748
1938	764	41	805	1944	509	109	618
1939	817	38	855	1945	1 445	198	1 645
1940	533	14	547	1946	1 794	197	1 991
1941	426	12	438	1947	2 448	321	2 769
1942	493	50	543				

Kertomusvuonna huollossa olleiden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 1 151 miestä ja 151 naista eli yhteensä 1 302 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sensijaan ensi kerran vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 1 297 miestä ja 170 naista eli kaikkiaan 1 467 henkilöä. Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1943	346	78	424
1938	484	24	508	1944	191	65	256
1939	315	8	323	1945	915	126	1 041
1940	150	4	154	1946	968	104	1 072
1941	201	8	209	1947	1 297	170	1 467
1942	242	43	285	Yhteensä	5 494	666	6 160

Uusien alkoholistien yhteissumma 6 160 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi alkoholistilain voimassaoloaikana. Naisia oli näistä kaikista vain 10.8 %. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on kuitenkin tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä lähes neljäsosa eli 23.6 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt prosenteissa laskien:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	46.8	38.3	45.8
» maalaiskunnissa	51.1	59.2	52.0
Ulkomailla	2.0	2.5	2.1
Syntymäpaikka tuntematon	0.1	—	0.1

Äidinkielenä oli suomi 2 450:llä eli 88.5 %:lla, ruotsi 297:llä eli 10.7 %:lla ja jokin muu kieli 22:llä.

Huollon peruste. Perusteita, joiden nojalla alkoholistien suhteen on ryhdytty lainmukaisesti huoltotoimenpiteisiin, erotetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	33	1.4	—	—	33	1.2
Häiriö tai pahennus	842	34.4	105	32.7	947	34.2
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	59	2.4	3	0.9	62	2.2
Rasitukseksi joutuminen	66	2.7	4	1.3	70	2.5
Köyhäinhoidon tarve	2	0.1	—	—	2	0.1
Juopumuspidätykset	1 423	58.1	203	63.2	1 626	58.7
Vapaaehtoisuus	23	0.9	6	1.9	29	1.1
Yhteensä	2 448	100.0	321	100.0	2 769	100.0

Juopumuspidätykset olivat jatkuvasti huoltoon joutumisen perusteena suurimmalla osalla alkoholisteja, 58.7 %:lla. Toisella sijalla olivat ne, jotka olivat olleet ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen, 34.2 % (edellisenä vuonna 34.4 %). Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyönnin, omaisten rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 4.8 % (edellisenä vuonna 11.2 %). Vaarallisuus oli perusteena vain 1.2 %:lla. Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin saman suuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 69.5 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 24.8 %. Vapaaehtoisena oli huollossa 29 alkoholistia ¹⁾.

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhteydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta poispäästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiusvalvonnassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonnaksi. Huollossa olleiden alkoholistien ryhmittäminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

¹⁾ Huomattava on, että vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sen jälkeen kun asianomaiset ovat vapautuneet huoltoloista ja joutuneet ns. jälkivalvontaan.

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	1 486	60.7	166	51.7	1 652	59.7
Raittiusvalvonta	513	21.0	94	29.5	607	21.9
Huoltolahoito, täytöntöönpanematon	154	6.3	22	6.9	176	6.3
Huoltolahoito, täytöntöönpanu	128	5.2	18	5.6	146	5.3
Jälkivalvonta	167	6.8	21	6.5	188	6.8
Yhteensä	2 448	100.0	321	100.0	2 769	100.0

Huoltolaitosasteella olleiden absoluuttiset lukumäärät ovat edellisestä vuodesta huomattavasti lisääntyneet, mutta heidän prosentuaalinen osuutensa on sitä vastoin pysynyt ennallaan.

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 86.0 %, raittiusvalvontaan 9.7 %, huoltolahoittoa määrättyinä oli 3.2 %, kun sitävastoin jälkivalvontaan oli uusista alkoholisteista ehtinyt vain 1.1 %.

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 34 527, joista 4 536 oli naisten.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäätyyn nähden ryhmittyvät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	776	31.7	82	25.6	858	31.0
Naineita	1 412	57.7	151	47.0	1 563	56.5
Leskiä	51	2.1	41	12.8	92	3.3
Eronneita	209	8.5	47	14.6	256	9.2
Yhteensä	2 448	100.0	321	100.0	2 769	100.0

Aviottomina syntyneitä oli alkoholisteista 4.4 %, erikseen miehistä 4.2 % ja naisista 6.5 %. Lapsia oli 1 269 alkoholistilla yhteensä 2 450.

Ikä. Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmitys osoittaa, että suurin osa alkoholisteja oli 30—39 vuotiaita, nimittäin 37.4 %. Myös 40—49 vuotiaita oli runsaasti, 34.2 %. Alle 21-vuotiaita oli vain 0.9 % ja 50 vuotta vanhempia oli 13.7 %. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60 v. —	Kaikkiaan
Luku	1	25	382	1 034	948	317	62	2 769
%	(0.04)	0.9	13.8	37.4	34.2	11.5	2.2	100.0

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 108 eli 3.9 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 171 eli 6.2 %, kansakoulun käyneitä oli 1 921 eli 69.3 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa käynyt oli 105 eli 3.8 %, keski-koulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 188:lla eli 6.8 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 33 eli 1.2 %, kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 241:llä eli 8.7 %:lla ja kahden alkoholistin koulusivistyksestä ei ollut tietoa.

Ammatti. Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	103	4.2	5	1.6	108	3.9
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	15	0.6	1	0.3	16	0.6
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	203	8.3	34	10.6	237	8.5

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystää, työnjohtajia, konttorihen-						
kilökuntaa	177	7.2	20	6.2	197	7.1
b) työntekijöitä	43	1.8	15	4.7	58	2.1
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 235	50.4	152	47.3	1 387	50.1
Muita työntekijöitä	528	21.6	48	15.0	576	20.8
Merimiehiä ja kalastajia	39	1.6	—	—	39	1.4
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä lai-						
toksissa toimivaa palveluskuntaa	73	3.0	4	1.2	77	2.8
Yksityisten palvelijoita	—	—	27	8.4	27	1.0
Muun elinkeinon harjoittajia	8	0.3	6	1.9	14	0.5
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa						
olevia	24	1.0	9	2.8	33	1.2
Yhteensä	2 448	100.0	321	100.0	2 769	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat jatkuvasti tehdas- ym. ammattityöntekijät kuuluen siihen 50.1 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apu-, satama- ym. työntekijäin) osuus oli huomattava, 20.8 %. Seuraavina suuruusjärjestyksessä olivat itsenäiset liikkeenharjoittajat, liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat. Naisten keskuudessa olivat suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät, muut työntekijät (aputyöntekijät, siivoojat yms.), itsenäiset liikkeenharjoittajat sekä yksityisten palvelijat.

Muita tietoja. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 285 eli 10.3 %, niistä 103 naista.

Köyhäinhoitoavustusta oli ennen huoltoon joutumistaan saanut miehistä 860 ja nais- alkoholisteista 114, yhteensä 974 henkilöä eli 35.2 % kaikista alkoholisteista. Kertomus- vuonna sai köyhäinhoidon avustusta yhteensä 255 henkilöä eli 9.2 % kaikista alkoholisteista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli kaikkiaan 1 540 414 mk. Lisäksi huol- lettiin heitä köyhäinhoitolain nojalla eri laitoksissa seuraavien lukujen lähemmin osoitta- malla tavalla.

Laitosryhmä	Miesten huoltopäiviä	Naisten huoltopäiviä	Huoltopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	2 222	79	2 301
Työlaitos	1 920	214	2 134
Sairaalat	2 503	534	3 037
Mielisairaalat	1 598	281	1 879
Tuberkuloosisairaalat	1 459	79	1 538
Yhteensä	9 702	1 187	10 889

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 3 739 245 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti muilta kunnilta ja yksi- tyisiltä korvauksina yhteensä 48 729 mk, joten kaupungin lopullisiksi nettomenoiksi jäi 3 690 516 mk. Näihin lukuihin eivät sisälly alkoholisteille annettusta köyhäinhoidosta ai- heutuneet kustannukset.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuolto- kanslian toiminnan taustaksi esitetään edelleen eräitä selvityksiä juopumuspidätyksistä, sikäli kuin ne koskevat Helsingissä asuvia henkilöitä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 14 829 eri hen- kilöä, joista miehiä 12 990 ja naisia 1 839. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 464 henkilöä vähemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 5 200 ja syytteeseen asetettiin 3 269 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 30 845. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuoden aikana oli kutakin pidätettyä miestä kohden 2.03 ja kutakin naista kohden 2.40. Eniten pidätyksiä sattui elo- ja heinäkuussa, vähiten helmi- ja joulu- kuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholis- teina rekisteröityjä 4 196 sekä irtolaisina rekisteröityjä 818.

Juopumuspidätykset v. 1938—47 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1938	17 464	1 604	19 068	20 155	2 691
1939	15 711	1 573	17 284	18 031	2 320
1940	13 549	1 952	15 501	16 378	2 829
1941	12 466	1 319	13 785	15 104	2 638
1942	13 795	1 484	15 279	17 922	4 127
1943	15 668	1 267	16 935	20 680	5 012
1944	10 834	526	11 360	13 021	2 187
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1946	29 446	2 584	32 030	33 898	4 452
1947	28 051	2 794	30 845	32 241	4 190

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu taulukko-osastossa, taulukoissa 8 ja 23.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Juopuneina tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa annetun lain astuttua voimaan heinäkuun 1 p:nä on lain tarkoittamia toimenpiteitä sovellettu vuoden jälkipuoliskon aikana 177 eri henkilöön, joista 168 miespuolista ja 9 naispuolista.

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli näistä vajaa puolet, nimittäin 80 eli 45.2 %. Kaikista raittiushuollossa olleista oli syntyneet:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	68.4	33.3	66.7
» maalaiskunnissa	31.6	66.7	33.3

Huoltotoimenpiteet, siviilisäädty ja syntyperä. Lain edellyttämiä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja raittiussuojelu. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
<i>Huoltotoimenpide</i>						
Varoitus	150	89.3	9	100.0	159	89.3
Raittiussuojelu	18	10.7	—	—	18	10.2
Yhteensä	168	100.0	9	100.0	177	100.0
<i>Siviilisäädty</i>						
Naimattomia	159	94.6	8	88.9	167	94.4
Naineita	9	5.4	1	11.1	10	5.6
Yhteensä	168	100.0	9	100.0	177	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 3 miestä ja 2 naista, mutta 21 miehen syntyperä oli tuntematon.

Ikä. Suurin osa raittiushuollossa olleista oli 18—20 vuotiaita, nimittäin 88.1 %. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25 vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—24 v.	Kaikkiaan
Luku	4	156	17	177
%	2.3	88.1	9.6	100.0

Ammatti. Ammattinsa mukaan raittiushuollossa olevat ryhmittyvät seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	2	1.2	—	—	2	1.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	3	1.8	—	—	3	1.7
Liikkeenkilökuntaa:						
a) päällystää, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	4	2.4	—	—	4	2.3
b) työntekijöitä	8	4.8	2	22.2	10	5.7
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	72	42.8	4	44.5	76	42.9
Muita työntekijöitä	51	30.3	1	11.1	52	29.4
Merimiehiä ja kalastajia	8	4.8	—	—	8	4.5
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	13	7.7	—	—	13	7.3
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	7	4.2	2	22.2	9	5.1
Yhteensä	168	100.0	9	100.0	177	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat tehdas- ym. ammattityöntekijät ja seuraavalla tilalla olivat muut työntekijät, so. apu-, seka- ym. senkaltaiset. Näinollen painopiste raittiushuollon kohteina olevien ryhmittymisessä ammattittain oli yhdenmukainen irtolais- ja alkoholistihuollossa oleviin verrattuna.

Muita tietoja. Köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumistaan oli saanut vain 4 henkilöä, ja kertomusvuonna yksi henkilö.

Raittiushuollosta aiheutuneet kustannukset ovat vain hallintokustannuksia, joita ei ole voitu erikseen laskea ja jotka sisältyvät irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian muihin kustannuksiin.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1947 varoja yhteensä 133 903 050 mk, josta määrästä kuitenkin 1 000 000 mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 132 903 050 mk, johon sisältyi Helsingin sokeaintalosaatiölle tuleva 100 000 mk:n suuruinen avustus, minkä lisäksi kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus myönsivät vuoden varrella lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 48 015 647 mk, josta määrästä 424 196 mk viljelyspalstatoimintaa varten.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 213 059 262 mk:aan, mutta kun siitä vähennetään Helsingin sokeaintalosaatiölle jaettu 100 000 mk:n avustus sekä viljelyspalstatoimintaan käytetyt 424 198 mk, jää varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 212 535 066 mk. Kun tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 58 530 368 mk, jää jäljelle 154 004 698 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan suorittamasta varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1947. Mainittuun summaan sisältyy tällöin myös alkoholistien ja irtolaisten huollosta aiheutuneet kustannukset. Edellisestä vuodesta nousivat nettomenot 39 238 974 mk:lla. Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1938—47 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1938	37 437 812	1943	41 433 239
1939	37 559 245	1944	42 932 472
1940	44 656 114	1945	64 514 281
1941	47 858 837	1946	114 765 724
1942	42 236 476	1947	154 004 698

Seuraavat taulukot ¹⁾ osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1947:

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla todelliset tulot ylittävät (+) tai alittavat (—) lasketut
	Markkaa		
Korvaukset annetusta huollosta	15 000 000	23 406 468	+ 8 406 468
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	495 000	499 287	+ 4 287
Työlaitos	1 052 000	887 939	— 164 061
Maanviljelys	1 000 000	1 230 275	+ 230 275
Sikala	1 300 000	2 362 585	+ 1 062 585
Pesulaitos	5 511 500	4 451 330	— 1 060 170
Tervalammen työlaitos	2 229 000	1 761 727	— 467 273
Tervalammen maatila	7 867 200	10 626 592	+ 2 759 392
Työtuvat	6 000 100	9 788 226	+ 3 788 126
Luontoisetujen korvaukset	1 406 398	²⁾ 2 617 903	+ 1 211 505
Talousarvion ulkopuolella	—	³⁾ 898 036	+ 898 036
Yhteensä	41 861 198	58 530 368	+16 669 170

Menot	Talousarvioon otetut määrä- rahat	Vuoden varrella myönnetty lisä- määrärahat	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) tai ylitys (—)
	Markkaa			
Huoltolautakunta ja sen kansliat ...	9 624 411	15 640 683	24 639 383	+ 625 711
Kassa- ja tilitoimisto.....	745 121	1 518 139	2 200 249	+ 63 011
Asiamiestoimisto	2 687 267	5 872 887	8 309 568	+ 250 586
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	1 904 659	3 696 569	5 588 317	+ 12 911
Kunnalliskoti	28 164 503	11 892 806	45 482 704	— 5 425 395
Työlaitos	4 150 540	1 986 749	6 140 173	— 2 884
Maanviljelys	406 956	226 583	653 137	— 19 598
Sikala	1 287 641	315 512	1 600 671	+ 2 482
Pesulaitos	2 954 292	1 817 085	4 726 441	+ 44 936
Tervalammen työlaitos	4 599 870	1 617 282	5 704 839	+ 512 313
Tervalammen maatila	8 118 602	787 748	6 287 638	+ 2 618 712
Työtuvat	12 994 188	2 219 408	14 927 107	+ 286 489
Yksityishoito	30 000	—	7 200	+ 22 800
Sairaanhoito	20 465 000	—	34 102 564	—13 637 564
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet ..	1 000 000	—	1 594 342	— 594 342
Suoranaiset avustukset	33 000 000	—	49 800 134	—16 800 134
Päivähoitokustannukset	20 000	—	17 970	+ 2 030
Matkakulut	200 000	—	253 454	— 53 454
Hautauskulut	450 000	—	499 175	— 49 175
Viljelyspalstatointa	—	424 196	424 196	—
Yhteensä	132 803 050	48 015 647	212 959 262	—32 140 565

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttaman kunnallisen rasituksen suhteellisen suuruuden ja siinä ilmenevän kehityssuunnan selvittämiseksi on verrattu huoltotoimen bruttomenoja kunakin vuonna kaupungin väkilukuun, jolloin on käytetty kirkonkirjoihin ja siviili-rekisteriin merkittyä väkilukua kunkin vuoden lopussa. Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana on täten laskettu meno asukasta kohden ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1938 ...	178: 91	1940 ...	191: 64	1942 ...	194: 93	1944 ...	195: 32	1946 ...	410: 01
1939 ...	181: 30	1941 ...	210: 10	1943 ...	195: 05	1945 ...	281: 97	1947 ...	564: 33

¹⁾ Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa. V. 32. 1947. —

²⁾ Luontoisetujen korvauksista saatiin koko korvaussumma kunnalliskodista. — ³⁾ Valtionapu Tervalammen työlaitoksen perustamiskustannuksista.

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi on erikseen mainittava, että kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkelaisissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnan-osuuksia kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 2 480 081 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamestotoimiston toimesta perittiin v. 1947 rahakorvauksina annetusta huollosta 31 686 587 mk, josta 23 406 468 mk koski huoltolautakunnan ja 8 280 119 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Valtiolta peritty	9 164 369	1 358 788	10 523 157
Toisilta kunnilta peritty	5 723 232	2 550 806	8 274 038
Yksityisiltä peritty	8 518 867	4 370 525	12 889 392
Yhteensä	23 406 468	8 280 119	31 686 587

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 22 mieheltä Tervalammen työlaitoksessa suoritettun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 143 464 mk, josta 113 823 mk huoltolautakunnalta saadun ja 29 641 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Rahasuoritukset	23 406 468	8 280 119	31 686 587
Työllä korvattu	113 823	29 641	143 464
Kaikkiaan	23 520 291	8 309 760	31 830 051

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 10 501 000 mk eli 81.3 %. Eriksen laskien nousivat valtiolta saatujen korvausten määrät 5 792 895 mk eli 171.8 %, toisilta kunnilta perittyjen 1 611 226 mk eli 39.2 % ja yksityisiltä perittyjen 3 096 879 mk eli 57.1 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1938—47 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1938	35.6	1940	32.4	1942	35.1	1944	47.9	1946	42.0
1939	41.3	1941	34.3	1943	49.7	1945	54.8	1947	36.4

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut suhdeluvut julkaistaan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa. Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1938	17.0	1940	13.3	1942	17.5	1944	16.2	1946	8.5
1939	18.2	1941	15.0	1943	17.7	1945	13.3	1947	11.0

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnan-osuuksista toisilta kunnilta kaikkiaan 98 617 mk.

1. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokansliain kansliatyöhön v. 1947

	Vastaanotettuja anonnuksia	Eivättyjä ano- muksia	Lähetteitä huoltolautakun- nan alaisiin			Maksu- sitoumuksia		Lääke- ja sairaan- hoitotarvikkeiden käyttöä	Annettuja kotiavus- tuksia	Suoritettuja kassa- maksueriä	Annettuja varatto- muustodistuksia	Annettuja lausun- toja kansaneläke- laitokselle	Annettuja muita todistuksia	Muita asioita	Asioita yhteensä
			kunnallis- kotiin	työlaite- seen	työtupiin	sairaaloihin	muihin lai- toksiin								
<i>Kansliat</i>															
I	3 240	70	—	—	—	296	—	1 298	4 740	6 257	288	83	312	1 303	17 887
II	3 106	120	—	—	—	234	—	2 557	5 463	7 979	303	69	526	—	20 357
III	2 800	113	—	—	—	204	—	2 596	4 768	7 117	274	49	129	—	18 050
IV	3 359	59	—	—	—	186	6	2 813	5 181	7 373	285	94	625	—	19 981
V	1 144	51	—	—	—	107	—	1 653	2 320	2 219	204	81	315	386	8 480
VI	4 745	100	406	41	431	550	225	1 180	2 265	10 557	357	64	637	—	21 558
Yhteensä	18 394	513	406	41	431	1 577	231	12 097	24 737	41 502	1 711	440	2 544	1 689	106 313
<i>Kuukausi</i>															
Tammikuu	1 566	10	46	2	34	95	35	665	2 134	3 643	100	99	149	266	8 844
Helmikuu	1 554	31	47	2	50	86	9	1 291	2 169	3 547	97	111	141	159	9 294
Maaliskuu	1 714	35	51	1	28	146	5	1 129	2 176	3 636	123	48	163	182	9 437
Huhtikuu	1 546	41	36	2	47	132	24	1 013	2 162	3 854	169	47	124	255	9 452
Toukokuu	1 423	45	25	2	31	121	19	1 133	2 072	3 638	130	11	158	122	8 930
Kesäkuu	1 422	35	24	9	44	159	22	1 084	1 937	3 136	119	9	368	—	8 368
Heinäkuu	1 511	33	37	—	45	144	11	540	1 964	3 282	137	18	145	116	7 983
Elokuu	1 380	32	22	5	28	112	7	1 084	1 917	2 936	163	11	100	114	7 911
Syyskuu	1 686	38	27	4	27	142	12	881	2 016	3 457	265	14	409	111	9 089
Lokakuu	1 792	83	40	6	14	214	14	1 075	2 082	3 594	161	27	192	139	9 433
Marraskuu	1 455	69	27	1	55	125	27	1 176	2 044	3 360	126	18	250	129	8 862
Joulukuu	1 345	61	24	7	28	101	46	1 026	2 064	3 419	121	27	345	96	8 710
Yhteensä	18 394	513	406	41	431	1 577	231	12 097	24 737	41 502	1 711	440	2 544	1 689	106 313

2. Köyhäinhoidon avunsaajat asunto-olojensa mukaan v. 1947

Asuntomuoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
1 huone.....	445	1 374	68	1 887
2 huonetta	216	362	54	632
3 »	50	55	8	113
4 »	27	26	5	58
Asui asukkina	296	767	13	1 076
» yömajassa	181	40	1	222
» laitoksissa koko vuoden	1 218	2 007	43	3 268
Tuntematon	5	5	15	25
Yhteensä	2 438	4 636	207	7 281

4. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koske-

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.	
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	9	34	15	129	28	145	28	109
<i>Irtolaishuollon peruste</i>								
Kuljeksiva elämä	6	4	3	10	8	2	3	3
Työn vieroksuminen	2	3	3	7	3	5	7	3
Kerjuu	—	—	—	—	3	—	3	—
Ammattihaureus	—	27	—	111	—	137	—	101
Muu peruste	1	—	9	1	14	1	15	2
<i>Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu</i>								
Varoitus	5	14	4	29	7	35	12	20
Kotikuntaan lähettäminen	1	6	1	10	3	2	—	7
Irtolaisvalvonta	—	5	4	22	5	16	3	21
Työlaitos	1	6	6	53	7	54	9	40
Pakkotyö	—	1	—	2	—	6	—	1
Jälkivalvonta	1	2	—	13	6	32	4	19
Ei toimenpidettä	1	—	—	—	—	—	—	1
<i>Syntymäpaikka</i>								
Helsinki	3	7	5	11	5	25	7	17
Helsinki ympäröivät kunnat ¹⁾	—	1	—	4	—	2	—	2
Muut Uudenmaan läänin kaupungit	—	1	—	3	—	1	—	4
» » » maalaiskunnat	1	—	—	10	3	7	3	4
» Suomen kaupungit	—	9	6	28	4	29	3	17
» » maalaiskunnat	5	16	4	71	16	79	14	65
Ulkomaat	—	—	—	2	—	2	1	—
Saanut köyhäinhoitoa v. 1947	—	—	—	3	—	3	3	2
» » ennen huoltoon joutumista	2	—	1	13	5	32	9	36
<i>Rikollisuus</i>								
Tuomittu 0 kertaa	7	28	6	86	10	95	10	66
» 1 kerran	2	6	9	43	18	50	18	43
<i>Pidätetty juopumuksesta v. 1947</i>								
Koko vuonna 0 kertaa	7	29	10	85	21	85	17	60
» » 1—2 »	1	5	3	34	4	41	4	28
» » 3— »	1	—	2	10	3	19	7	21

¹⁾ Espoo ja Helsingin maalaiskunta.

3. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhytaikaisuuden sekä huoltomuodon mukaan v. 1947

Huoltomuoto	Säännöllistä avustusta saaneet				Lyhytaikaista avustusta saaneet ¹⁾				Avunsaajia kaikkiaan
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	
Yksinomaan laitoksissa olleita	720	1 377	6	2 103	608	768	164	1 540	3 643
Yksinomaan yksityishoidossa olleita ..	1	1	—	2	—	—	—	—	2
Yksinomaan kotiaavustusta saaneita	233	1 264	—	1 497	301	606	6	913	2 410
Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita.....	240	351	2	593	335	269	29	633	1 226
Yhteensä	1 194	2 993	8	4 195	1 244	1 643	199	3 086	7 281

¹⁾ Ks. tämän kert. s. 135.

vien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1947

35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60 v. —		Kaikki ikäluokat		
Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
39	99	21	51	21	33	8	10	4	7	7	4	180	621	801
4	1	2	—	3	—	—	—	—	—	2	—	31	20	51
10	6	3	2	5	—	1	2	2	1	—	—	36	29	65
1	—	2	—	1	—	1	—	—	—	1	—	12	—	12
—	91	—	49	—	33	—	8	—	6	—	1	—	564	564
24	1	14	—	12	—	6	—	2	—	4	3	101	8	109
13	9	7	5	9	5	5	1	1	1	4	4	67	123	190
2	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	9	27	36
8	22	2	11	3	5	2	3	1	2	—	—	28	107	135
11	33	7	13	3	8	1	—	—	2	1	—	46	209	255
—	5	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	2	17	19
4	27	4	22	4	12	—	6	2	2	1	—	26	135	161
1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	3	5
11	13	—	9	2	7	—	—	1	2	—	—	34	91	125
1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	11	13
2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	10	13
5	1	1	3	5	2	1	2	—	—	1	2	20	31	51
1	22	4	9	3	6	2	3	—	1	—	—	23	124	147
18	61	15	28	10	16	3	5	3	4	6	2	94	347	441
1	1	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	4	7	11
1	3	—	7	1	—	1	—	—	—	—	1	6	19	25
12	32	9	16	9	15	7	4	1	5	3	2	58	155	213
6	58	6	30	9	13	3	4	1	5	3	1	61	386	447
33	41	15	21	12	20	5	6	3	2	4	3	119	235	354
20	40	9	17	8	17	3	5	2	2	5	4	102	344	446
9	25	5	14	6	4	4	2	1	1	2	—	39	154	193
10	34	7	20	7	12	1	3	1	4	—	—	39	123	162

5. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan v. 1947

Huollossa olleita koskevat henkilötiedot	Irtolaishuollon peruste									Huollossa olleita kaikkiaan		
	Kuljek-siva elämä		Työn vieroksu-minen		Kerjuu		Am-matti-hau-reus	Muu peruste				
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan ...	31	20	36	29	12	—	564	101	8	180	621	801
<i>Siviilisääty</i>												
Naimattomia	25	14	20	18	7	—	334	40	4	92	370	462
Naineita	4	4	13	8	5	—	132	51	3	73	147	220
Leskiä	1	—	—	1	—	—	24	1	—	2	25	27
Eronneita	1	2	3	2	—	—	74	9	1	13	79	92
<i>Syntyperä</i>												
Aviosyntyisiä	25	18	31	25	11	—	494	92	7	159	544	703
Aviottomia	6	2	5	4	1	—	65	6	1	18	72	90
Syntyperä tuntematon	—	—	—	—	—	—	5	3	—	3	5	8
<i>Ammattiryhmä</i>												
Virkamiehiä yms.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Maanviljelystä tai sen sivuelinkei-noja harjoittavia	—	1	—	—	—	—	6	1	—	1	7	8
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia ...	2	—	2	2	—	—	28	5	—	9	30	39
Liikehenkilökuntaa:												
a) päällystää, työnjohtajia	—	—	4	—	—	—	23	2	—	6	23	29
b) työntekijöitä	—	1	2	—	—	—	23	1	—	3	24	27
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	5	8	7	12	3	—	247	55	4	70	271	341
Muita työntekijöitä	21	4	19	8	9	—	95	32	2	81	99	180
Merimiehiä ja kalastajia	3	—	—	—	—	—	—	2	—	5	—	5
Yleisten laitosten palveluskuntaa	—	—	1	—	—	—	1	1	—	2	1	3
Yksityisten palvelijoita	—	5	—	7	—	—	142	—	2	—	156	156
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	—	1	—	—	—	—	9	1	—	1	10	11

6. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heidän elämänsä koskevien tietojen mukaan ikäluokittain v. 1947

	Alle 20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40 v.—		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan	26	—	112	10	230	30	382	43	533	76	1 165	162	2 448	321	2 769
Saanut köyhäinhoitoa v. 1947	—	—	4	1	17	2	36	4	50	4	122	15	229	26	255
Saanut köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumistaan ...	—	—	9	2	35	6	107	13	183	31	526	62	860	114	974
Ei ollut saanut köyhäinhoitoa	26	—	99	7	178	22	239	26	300	41	517	85	1 359	181	1 540
Käsitelty irtolaisuudesta (kerjuusta) ennen v. 1947	—	—	1	2	6	8	18	12	24	20	133	61	182	103	285
Ei käsitelty irtolaisuudesta ..	26	—	111	8	224	22	364	31	509	56	1 032	101	2 266	218	2 484
<i>Pidätetty juopumuksesta v. 1947</i>															
Koko vuonna 0 kertaa	2	—	11	4	22	6	44	9	72	14	165	22	316	55	371
» » 1—2 »	9	—	23	1	59	6	107	7	151	17	331	42	680	73	753
» » 3— »	15	—	78	5	149	18	231	27	310	45	669	98	1 452	193	1 645

7. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1947

	Alle 18 v.		18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60 v. —		Kaikki ikäluokat			
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M. sp.	
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan	1	—	25	—	112	10	230	30	382	43	533	76	503	62	331	52	178	27	99	13	54	8	2 448	321	2 769	
<i>Alkoholistihuollon peruste</i>																										
Vaarallisuus	—	—	—	—	—	—	3	—	7	—	13	—	5	—	4	—	1	—	—	—	—	—	33	—	33	
Häiriö tai pahennus	—	—	1	—	20	4	61	12	134	13	202	28	192	18	127	16	55	7	39	4	11	3	842	105	947	
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	—	—	—	—	1	—	4	—	10	—	15	1	18	1	8	1	2	—	1	—	—	—	59	3	62	
Läheisen henkilön rasitukseksi joutuminen	—	—	2	—	5	—	7	—	8	—	10	2	16	1	10	1	4	—	4	—	—	—	66	4	70	
Köyhäinhoidon tarve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
Juopumuspidätykset	1	—	22	—	84	6	155	18	218	27	287	44	263	40	182	34	115	20	53	9	43	5	1 423	203	1 626	
Vapaaehtoisuus	—	—	—	—	2	—	—	—	5	3	6	1	7	2	—	—	1	—	2	—	—	—	23	6	29	
<i>Huoltotoimenpiteen laatu</i>																										
Varoitutus	1	—	24	—	91	7	177	17	227	23	307	44	277	33	178	20	110	12	53	6	41	4	1 486	166	1 652	
Raittiusvalvonta	—	—	1	—	14	3	33	10	91	11	124	22	106	13	73	24	42	9	22	2	7	—	513	94	607	
Huoltolaesitys	—	—	—	—	—	—	1	—	1	6	1	6	—	10	1	3	—	3	—	3	—	1	1	29	5	34
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	—	—	—	—	2	—	7	—	17	3	29	1	31	5	22	2	8	1	7	4	2	1	125	17	142	
Huoltalahoito, täytäntöönpanu	—	—	—	—	2	—	10	1	23	—	28	4	34	5	17	2	6	4	7	—	1	2	128	18	146	
Jälkivalvonta	—	—	—	—	3	—	3	1	24	5	39	4	49	6	31	3	9	1	7	1	2	—	167	21	188	
<i>Syntymäpaikka</i>																										
Helsinki	1	—	10	—	42	4	72	5	116	11	142	17	106	9	62	8	31	4	9	—	4	2	595	60	655	
Helsinkiä ympäröivät kunnat ¹⁾	—	—	—	—	7	—	5	2	5	—	10	—	12	1	9	—	5	—	2	1	1	—	56	4	60	
Muut Uudenmaan l:n kaupungit	—	—	2	—	2	—	4	—	4	—	14	1	13	—	8	1	7	—	2	—	1	—	57	2	59	
Muut Uudenmaan l:n maalaiskunnat	—	—	2	—	8	1	17	2	26	3	37	5	42	2	25	4	17	4	15	1	11	—	200	22	222	
Muut Suomen kaupungit	—	—	7	—	23	1	50	4	67	7	99	15	108	15	60	11	47	4	26	4	7	—	494	61	555	
Muut Suomen maalaiskunnat	—	—	4	—	29	4	80	16	154	21	222	34	211	35	155	27	70	14	43	7	26	6	994	164	1 158	
Ulkomaat	—	—	—	—	1	—	1	1	10	1	9	4	11	—	11	1	1	1	2	—	4	—	50	8	58	
Tuntematon	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	

¹⁾ Espoo ja Helsingin maalaiskunta

8. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1947

Ikä, vuotta	Henkilöitä, jotka vuoden varrella pidätettiin							Kaikkiaan pidätettyjä henkilöitä	Näistä				Kaikkiaan pidätyskertoja	Näistä johti syyteeseen	
	1	2	3	4	5	6—9	10—		Syyteeseen asetettuja	Ei ennen pidätettyjä	Alkoholisteina rekisteröityjä	Irtolaisina rekisteröityjä			
kertaa															
M i e h i ä															
Alle 18	64	10	4	1	—	—	—	79	20	68	2	—	100	20	
18—20	304	68	39	9	8	10	—	438	120	300	30	3	699	149	
21—24	667	163	69	45	18	23	7	992	261	558	185	12	1 723	331	
25—29	958	256	116	57	27	56	20	1 490	328	652	339	24	2 832	442	
30—34	1 241	346	166	81	60	75	31	2 000	446	726	559	47	4 099	587	
35—39	1 500	445	201	98	90	109	43	2 486	579	756	793	57	5 286	741	
40—44	1 257	382	174	99	54	100	51	2 117	479	565	748	41	4 643	635	
45—49	929	271	106	68	39	68	42	1 523	325	389	517	41	3 321	414	
50—54	539	177	75	40	23	38	13	905	181	222	304	17	1 872	244	
55—59	359	110	33	25	13	14	13	567	115	148	153	13	1 126	144	
60—	270	52	30	12	14	8	7	393	68	140	99	8	731	88	
Kaikki	8 088	2 280	1 013	535	346	501	227	12 990	2 922	4 524	3 729	263	26 432	3 795	
N a i s i a															
Alle 18	7	—	—	—	—	—	—	7	—	6	—	—	7	—	
18—20	32	2	1	1	1	—	—	37	3	28	1	15	48	3	
21—24	102	29	15	3	2	6	1	158	30	75	19	57	282	32	
25—29	167	49	19	10	7	12	6	270	51	126	42	93	560	61	
30—34	206	44	21	14	14	19	8	326	55	140	68	109	730	73	
35—39	187	57	29	20	15	24	13	345	70	111	95	106	896	97	
40—44	151	56	23	12	15	15	12	284	50	77	98	80	752	71	
45—49	109	27	23	9	9	15	11	203	50	56	69	46	585	64	
50—54	54	19	4	4	3	10	2	96	19	23	33	28	232	27	
55—59	35	9	5	3	4	2	6	64	12	20	23	14	199	16	
60—	27	11	3	3	2	—	3	49	7	14	19	7	122	9	
Kaikki	1 077	303	143	79	72	103	62	1 839	347	676	467	555	4 413	453	